==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૦૭૬/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ અભિલાષા કુમારી

==========

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઇ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઇ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

==========

એમ. પી. શાહ એજ્યુકેશન સોસાયટી સેક્રેટરી મારફતે ... અરજદાર(રો)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૩ ... સામાવાળા(ઓ)

==========

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર તરફે શ્રી મહેબૂબ એચ. રાઠોડ, વકીલ વતી શ્રી અભિમન્યુ રાઠોડ, વકીલ

સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફે સુશ્રી સ્નુષા જોશી, મદદનીશ સરકારી વકીલ

સામાવાળા નં. ૩ તરફે શ્રી અમિત એમ. પંચાલ, વકીલ વતી સુશ્રી શિવાની રાજપુરોહિત, વકીલ

સામાવાળા નં. ૪ તરફે શ્રી ઓમકાર સી. દવે, વકીલ, શ્રી ઇશાન મિહિર પટેલ, વકીલ વતી શ્રી સુનીત એસ. શાહ, વકીલ

==========

કોરમ: **માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ અભિલાષા કુમારી**

તારીખ : ૦૫/૦૭/૨૦૧૬

સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાલની અરજી દાખલ કરીને, અરજદારે, અન્ય બાબતોની સાથે, હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી (હાલના સામાવાળા નં. ૩, કે જેઓનું કોઝ-ટાઇટલ અને અરજીના મેમોરેન્ડમમાં ભૂલથી 'હેમેન્દ્રાચાર્ય' ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી તરીકે વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે) ની એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ ના ઠરાવ નં. ૩૦, કે જેના દ્વારા પ્રસ્તાવિત કોમર્સ કોલેજના જોડાણ માટે સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટની અરજી પર પ્રક્રિયા કરવાનો ઠરાવ કરવામા આવ્યો છે તેને, સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા માટે સામાવાળા નં. ૩ યુનિવર્સિટીની તારીખ ૧૧.૦૬.૨૦૧૩ ની ભલામણને, તેમજ સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટની પ્રસ્તાવિત કોલેજની તરફેણમાં સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપતા રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૧૩ ના હુકમને કાયદેસર

અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશો જારી કરવા અરજ કરેલ છે. ઉપરોક્ત ત્રણ મુખ્ય અરજોમાંથી ઉદ્ભવતી અન્ય કેટલીક ગૌણ રાહતો પણ માંગવામાં આવી છે.

૨ . ટૂંકમાં જણાવીએ તો, કેસની પ્રસ્તુત હકીકતો એવી છે કે અરજદાર એ બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ એક્ટ, ૧૯૫૦ હેઠળ વિધિવત રીતે સ્થાપિત અને નોંધાયેલું એક જાહેર ધર્માદા ટ્રસ્ટ છે. તે બે કોલેજો ચલાવી રહ્યું છે, એટલે કે (૧) ૧૯૬૩ થી સી.એન. આર્ટ્સ એન્ડ બી.ડી. કોમર્સ કોલેજ, (૨) ૧૯૯૧ થી એમ.એમ. શાહ મહિલા આર્ટ્સ કોલેજ અને (૩) ૨૦૧૦-૧૧ થી સી.એન. આર્ટ્સ એન્ડ બી.ડી. કોમર્સ કોલેજનો સેલ્ફ ફાઇનાન્સ્ડ અંગ્રેજી માધ્યમ કોમર્સ વિભાગ. અરજદાર કડી શહેરમાં આ કોલેજોનું સંચાલન કરે છે અને ચલાવે છે. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, તેના દ્વારા ચલાવવામાં આવતી કોલેજો અનુદાનિત (ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ) કોલેજોના દરેક વર્ગમાં ૩૦૦ (૨૬૦+૪૦) વિદ્યાર્થીઓની પ્રવેશ ક્ષમતા ધરાવે છે. અરજદાર ટ્રસ્ટને પૂરતી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓ મળી રહ્યા નથી કારણ કે ઘણા વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ અભ્યાસક્રમો પસંદ કરી રહ્યા છે. મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓ કે જેઓ તેમ કરવા સક્ષમ છે, તેઓ નજીકના મોટા શહેરોની અન્ય કોલેજોમાં પોતાનું શિક્ષણ મેળવવાનું પસંદ કરી રહ્યા છે. કોમર્સ કોલેજના સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ્ડ અંગ્રેજી માધ્યમ વિભાગમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા સતત ઘટી રહી છે. આ બાબતનું સમર્થન કરવા માટે, અરજદારે અરજીના એનેક્ષર-એ

ખાતે તેની કોલેજોમાં વિદ્યાર્થીઓના પ્રવેશનો વર્ષવાર ચાર્ટ રેકોર્ડ પર મૂક્યો છે.

૩ . સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટે જૂન ૨૦૧૩ થી અંગ્રેજી માધ્યમમાં બી.કોમ. અભ્યાસક્રમ માટે પ્રસ્તાવિત ગણેશભાઈ નાગજીભાઈ પટેલ કોમર્સ કોલેજ (જે હવે પછી "સદર નવી કોલેજ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના જોડાણ માટે સામાવાળા નં. ૩ યુનિવર્સિટીને અરજી કરી હતી. અરજદારનો એવો કેસ છે કે સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી મેળવતા પહેલા પણ, સામાવાળા નં. ૪ સદર નવી કોલેજના પ્રથમ વર્ષ બી.કોમ. અભ્યાસક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપી રહ્યા હતા. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, જોડાણ માટે અરજી કરવા સારૂ, સદર નવી કોલેજના પચ્ચીસ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં આવેલી અન્ય કોઈપણ હયાત સંલગ્ન કોલેજ પાસેથી "વાંધા પ્રમાણપત્ર" (એન.ઓ.સી.) મેળવવું એ એક પૂર્વશરત છે. અરજદાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતી કોલેજ આવી એક હોવાથી, અરજદારે સામાવાળા નં. ૪ ને વાંધા પ્રમાણપત્ર આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. આ જરૂરિયાત અરજી ફોર્મમાં દર્શાવવામાં આવી હોવાની હકીકત હોવા છતાં, સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ફોર્મ ભરવામાં આવ્યા પછી, અરજદારે તે આપવાનો ઇનકાર કર્યો હોવાથી સામાવાળા યુનિવર્સિટીએ તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ ના વાદગ્રસ્ત ઠરાવ દ્વારા એન.ઓ.સી. મેળવવાની જરૂરિયાતને નાબૂદ કરી દીધી છે.

૪ . અરજદારની ફરિયાદ એ છે કે સામાવાળા નં. ૩ યુનિવર્સિટીની એક્ઝિક્યુટિવ

કાઉન્સિલે સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટને સદર નવી કોલેજ ચલાવવા માટે સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા સારૂ રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરી છે, એવી રીતે કે જે હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૧૯૮૪ (સંક્ષિપ્તમાં "સદર અધિનિયમ") ની જોગવાઈઓ તેમજ તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવથી વિપરીત છે.

૫. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, હાલનો કેસ સામાવાળા નં. ૪ કોલેજ અંગેના અન્ય એક કેસ જેવો જ છે, કે જેમાં હાલના અરજદારે અગાઉ સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી કોલેજને જોડાણ આપવાની કાર્યવાહીને પડકારી હતી. આ અદાલત (કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એ. મહેતા) દ્વારા એમ.પી. એજ્યુકેશન સોસાયટી વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય - સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૪૧૬૯/૨૦૦૭ ના કેસમાં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૬.૦૯.૨૦૦૭ નો ચુકાદો એનેક્ષર-બી ખાતે રેકોર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો છે અને સદર ચુકાદામાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો જેવા જ સમાન નિર્દેશો આપવા માટે હાલના અરજદાર દ્વારા અરજ કરવામાં આવી છે.

૬ . અરજદારનો એવો કેસ છે કે સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર કાર્ય કરવું એ યુનિવર્સિટી અને તેના સત્તાવાળાઓ માટે અનિવાર્ય છે. હાલના કેસમાં અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, યુનિવર્સિટીની એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે તેના ઉલ્લંઘનમાં કાર્ય કર્યું છે. તેથી, હાલની અરજી.

૭. અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ એચ. રાઠોડ વતી ઉપસ્થિત

વિદ્વાન વકીલ શ્રી અભિમન્યુ રાઠોડે વિગતવાર રજૂઆતો કરી છે, જેનો સાર નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે:

(૧) સદર અધિનિયમની કલમ ૨૨ નો સંદર્ભ આપતાં એ બાબત તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૨૨(૧) સામાવાળા-યુનિવર્સિટીની એકેડેમિક કાઉન્સિલને યુનિવર્સિટીમાં શિક્ષણ અને પરીક્ષાઓના ધોરણોની જાળવણી પર નિયંત્રણ અને સામાન્ય નિયમન રાખવાની તથા તેના માટે જવાબદાર રહેવાની સત્તા આપે છે. સદર કલમની પેટા-કલમ (૨) નો ખંડ (૧૨) એકેડેમિક કાઉન્સિલ માટે અન્ય એક ભૂમિકાની પરિકલ્પના કરે છે, જે કોલેજના જોડાણ અને સંસ્થાની માન્યતા કે મંજૂરી અંગે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને ભલામણ કરવાની છે. કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૨) ના ખંડ (૧૬) નો પણ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે, જે એકેડેમિક કાઉન્સિલને યુનિવર્સિટીના અધિનિયમ, સ્ટેચ્યુટ્સ, ઓર્ડિનન્સ અને રેગ્યુલેશન્સ દ્વારા તેને સોંપવામાં આવેલી અથવા તેના પર લાદવામાં આવેલી તેવી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની અને તેવી અન્ય ફરજો બજાવવાની સત્તા આપે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કાયદાની આ જોગવાઈઓ તદ્દન સ્પષ્ટ કરે છે કે એકેડેમિક કાઉન્સિલ કોલેજના જોડાણ અને સંસ્થાની માન્યતા કે મંજૂરી માટે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને ભલામણો કરવા માટે સત્તાપ્રાપ્ત છે. જ્યાં પ્રશ્ન કોલેજના જોડાણનો હોય, ત્યાં એકેડેમિક

કાઉન્સિલની ભૂમિકાને બાજુ પર મૂકી શકાય નહીં અથવા અવગણી શકાય નહીં અને એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ એકેડેમિક કાઉન્સિલના અભિપ્રાયની અવગણના કરીને પોતાની મેળે નિર્ણય લઈ શકે નહીં.

(૨) સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ નો સંદર્ભ આપતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ કલમ જોડાણ, માન્યતા અને મંજૂરીની આવશ્યકતાઓ સાથે સંપૂર્ણપણે કામ પાર પાડે છે અને આ સંબંધમાં એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા દરેક તબક્કે અનુસરવાની થતી કાર્યપદ્ધતિ ઠરાવે છે. ખાસ કરીને, કલમ ૩૫(૨)(એ) ની જોગવાઈઓ એવી અપેક્ષા રાખે છે કે જોડાણ માટે અરજી કરતી કોલેજે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલને ખાતરી કરાવવી આવશ્યક છે કે તે આસપાસની અન્ય કોલેજો દ્વારા સમાન પ્રકારના શિક્ષણ માટે કરવામાં આવેલી હયાત જોગવાઈઓ અને જ્યાં કોલેજ સ્થાપવાનો ઈરાદો છે તે વિસ્તારની યોગ્યતાને ધ્યાનમાં રાખીને, તેના દ્વારા પૂરા પાડવાના હેતુવાળા શિક્ષણના પ્રકારને ધ્યાને લેતાં તે વિસ્તારમાં જરૂરિયાત પૂરી પાડશે.

(૩) કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૨) ના ખંડ (૧) નો સંદર્ભ આપતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ ખંડ અનુસાર કોલેજે

એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલને ખાતરી કરાવવી જરૂરી છે કે વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ચૂકવવાની થતી ફી (જો કોઈ હોય તો) નક્કી કરતા કોલેજના નિયમો એવી રીતે ઘડવામાં આવ્યા નથી કે જેથી તે જ વિસ્તારની કોઈપણ હયાત કોલેજ સાથે એવી સ્પર્ધા ઊભી થાય જે શિક્ષણના હિત માટે નુકસાનકારક હોય. અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલ રજૂઆત કરે છે કે ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ વાંચતાં સ્પષ્ટ થાય છે કે તેનો આશય એ જોવાનો છે કે આસપાસની કોઈપણ હયાત કોલેજ સાથે બિનઆરોગ્યપ્રદ હરીફાઈ પેદા કરે તે રીતે ફી નક્કી કરવામાં આવશે નહીં.

(૪) એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલના કેસમાં, સદર નવી કોલેજ માટે બી.કોમ. નો અભ્યાસક્રમ ચલાવવાની કોઈ જરૂરિયાત નથી કારણ કે અરજદાર અગાઉથી જ આવો અભ્યાસક્રમ ચલાવી રહ્યા છે. જો સદર નવી કોલેજને સમાન અભ્યાસક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે અરજદાર કોલેજ માટે બિનઆરોગ્યપ્રદ હરીફાઈ ઊભી કરશે. જો એનેક્ષર-એ ખાતેના કોષ્ટકનું અવલોકન કરવામાં આવે, તો તે દર્શાવે છે કે વર્ષ દર વર્ષે, વર્ષ ૨૦૧૦-૧૧ થી ૨૦૧૩-૧૪ સુધી, અરજદારની કોલેજમાં વાસ્તવિક પ્રવેશો ઘટી રહ્યા છે. ખાસ કરીને વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪ થી આવું બન્યું છે, જ્યારે સદર નવી કોલેજે વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવાનું શરૂ કર્યું હતું.

(૫) વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવમાં સમાવિષ્ટ રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઘડવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકા એવી અપેક્ષા રાખે છે કે સંબંધિત વિસ્તારમાં આવો અભ્યાસક્રમ શરૂ કરવાની કોઈ વાસ્તવિક જરૂરિયાત છે કે નહીં તે પાસાની તપાસ કરવા માટે યુનિવર્સિટી દ્વારા નીડ કમિટીની રચના કરવામાં આવે. અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલ વધુમાં રજૂઆત કરે છે કે આ આવશ્યકતા સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫(૨)(એ) ની જોગવાઈઓ દ્વારા પુષ્ટ થાય છે, કે જેના દ્વારા સદર નવી કોલેજે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલને ખાતરી કરાવવી ફરજિયાત છે કે તે તેના દ્વારા પૂરા પાડવાના હેતુવાળા શિક્ષણના પ્રકાર માટે તે વિસ્તારમાં જરૂરિયાત પૂરી પાડશે.

(૬) એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા કોઈ નીડ કમિટીની રચના કરવામાં આવી નથી અને સદર નવી કોલેજ દ્વારા આપવામાં આવતા આવા પ્રકારના શિક્ષણની વાસ્તવિક જરૂરિયાત કે માંગનું મૂલ્યાંકન કર્યા વિના, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા રાજ્ય સરકારને સીધી જ ભલામણ કરવામાં આવી છે. આમ કરતી વખતે, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલા અભિપ્રાય અને દ્રષ્ટિકોણની અવગણના કરી છે, કે જેણે આ મુદ્દા પરનો નિર્ણય

મુલતવી રાખવાની ભલામણ કરી હતી. એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે એકેડેમિક કાઉન્સિલની ભૂમિકાની અવગણના કરી છે અને આમ સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫(૨) ની જોગવાઈઓથી વિપરીત કાર્ય કર્યું છે.

(૭) કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૪) ની જોગવાઈઓ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે જેના દ્વારા, જોડાણ માટેની અરજી મળવા પર, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૨) માં નિર્દેશિત બાબતો અને આવશ્યક તેમજ પ્રસ્તુત જણાય તેવી અન્ય બાબતોના સંબંધમાં, આ અંગે તેના દ્વારા અધિકૃત સક્ષમ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓ દ્વારા સ્થાનિક તપાસ કરાવવાનો નિર્દેશ આપવો જરૂરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે નીડ કમિટીની ભલામણ તપાસ્યા પછી આ હેતુ માટે લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીની નિમણૂક કરવી જરૂરી છે અને સદર નવી કોલેજના જોડાણ માટે કોઈ જરૂરિયાત છે કે નહીં તે અંગે પોતાને ખાતરી કરાવવી જરૂરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકામાં લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીની રચના ખાસ પૂરી પાડવામાં આવી છે કે જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીમાં ચાર સભ્યો રહેશે, જેમાં બે ની કોરમ રહેશે. હાલના કેસમાં, લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીમાં માત્ર ત્રણ સભ્યો જ હતા. તદુપરાંત, કલમ ૩૫(૪)(એ) એવી અપેક્ષા રાખે છે

કે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીની નિમણૂક કરશે, જ્યારે કે હાલના કેસમાં, સામાવાળા યુનિવર્સિટીના વાઇસ ચાન્સલરે આ સમિતિની નિમણૂક કરી છે, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે નહીં. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૪) નો ખંડ (ડી) એવી પરિકલ્પના કરે છે કે લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીનો અહેવાલ એકેડેમિક કાઉન્સિલ સમક્ષ મૂકવામાં આવે, જે બદલામાં પોતાનો અભિપ્રાય આપશે અને તે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને મોકલશે. એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા આ કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી. એકેડેમિક કાઉન્સિલે તેના તારીખ ૨૫.૦૩.૨૦૧૩ ના ઠરાવ દ્વારા સદર નવી કોલેજના જોડાણ અંગેના નિર્ણયને મોકૂફ રાખવાની ભલામણ કરી હતી. જો એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા વ્યક્ત કરાયેલા આ અભિપ્રાય સાથે સંમત ન હતી, તો તે કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૪) ના પરંતુક અનુસાર પોતાની ટિપ્પણીઓ સાથે અથવા તેના વિના આ બાબત એકેડેમિક કાઉન્સિલને પરત સંદર્ભિત કરવા બંધાયેલી હતી. ત્યારબાદ, એકેડેમિક કાઉન્સિલે કોલેજના જોડાણ અંગેના પોતાના વિચારો ફરીથી એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને જણાવવા પડત. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે આ બાબત એકેડેમિક કાઉન્સિલને પરત સંદર્ભિત કરીને કાયદાની આ જોગવાઈનું પાલન કર્યું નથી, તેથી,

એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા દરેક તબક્કે કાયદાકીય જોગવાઈઓનો ભંગ કરવામાં આવ્યો છે.

(૮) આગળ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલના વાદગ્રસ્ત ઠરાવ દ્વારા, સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ ની આવશ્યકતાઓને તિલાંજલિ આપીને અને જરૂરી મુજબ એકેડેમિક કાઉન્સિલની સલાહ લીધા વિના, સદર નવી કોલેજને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા માટે રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરવામાં આવી છે. એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ ની ફરજિયાત જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, સામાવાળા નં. ૪ કોલેજને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવાની ભલામણ કરવાની સમગ્ર પ્રક્રિયા દૂષિત થઈ ગઈ છે.

(૯) સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ ના વાદગ્રસ્ત ઠરાવ દ્વારા, જોડાણ આપતા પહેલા પચ્ચીસ કિલોમીટરની આસપાસની હયાત કોલેજ પાસેથી એન.ઓ.સી. લેવાની આવશ્યકતા રદ કરવામાં આવી છે. આ ઠરાવ કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૨)(એ) ના શબ્દો અને ભાવના તથા રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકાની વિરુદ્ધ છે, કે જેના દ્વારા નીડ કમિટીની નિમણૂક કરવી જરૂરી છે. સદર નવી કોલેજે એન.ઓ.સી.

માટે અરજદારનો સંપર્ક કર્યો હતો જેને અરજદારે નકારી કાઢ્યો હતો. અરજદારે રાઇટ ટુ ઇન્ફોર્મેશન એક્ટ, ૨૦૦૫ હેઠળ અરજી દાખલ કરીને પૂછ્યું હતું કે પચ્ચીસ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં હયાત કોલેજ પાસેથી એન.ઓ.સી. લેવાની જરૂરિયાત અંગે સામાવાળા યુનિવર્સિટીની હેન્ડ-બુકમાં કોઈ સુધારો થયો છે કે કેમ. તારીખ ૧૯.૦૭.૨૦૧૩ ના જવાબમાં, યુનિવર્સિટીએ જણાવ્યું છે કે આ સંબંધમાં હેન્ડ-બુકમાં કોઈ સુધારો કરવામાં આવ્યો નથી. તેથી, યુનિવર્સિટી માટે આ જોગવાઈને વળગી રહેવું અનિવાર્ય હતું અને વાદગ્રસ્ત ઠરાવ પસાર કરીને પ્રક્રિયાની અધવચ્ચે તેને રદ કરવી ન જોઈતી હતી, જે અરજદારના નુકસાનના ભોગે સદર નવી કોલેજને અયોગ્ય લાભ આપે છે.

(૧૦) એવી ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રાજ્ય સરકારે, તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૧૩ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા, નીડ કમિટી અને લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીની રચના અંગે તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવમાં સમાવિષ્ટ તેની પોતાની માર્ગદર્શિકાનું સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું છે તે પાસાને ધ્યાનમાં લીધા વિના સામાવાળા નં. ૪ કોલેજને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા તરફ આગળ વધી છે. સદર સરકારી ઠરાવમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે કોલેજના જોડાણ માટેની તમામ અરજીઓ સદર માર્ગદર્શિકા મુજબ ધ્યાને લેવી જરૂરી છે.

સંબંધિત યુનિવર્સિટીએ સદર માર્ગદર્શિકા મુજબ જોડાણ માટેનો અહેવાલ મોકલવો જરૂરી છે. રાજ્ય સરકારે એ પાસાને ધ્યાનમાં લીધું નથી કે સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા કોઈ નીડ કમિટીની નિમણૂક કરવામાં આવી ન હતી અને લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીની રચના માર્ગદર્શિકા મુજબ નથી. ઉપરોક્ત પાસાઓ પર વિચારણા કર્યા વિના, વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪ થી આગળ માટે સામાવાળા નં. ૪ ને ઉતાવળે સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવામાં આવી છે. આજદિન સુધી, સદર નવી કોલેજને કોઈ ઔપચારિક જોડાણ આપવામાં આવ્યું નથી.

(૧૧) એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર નવી કોલેજના વર્તનની કલ્પના એ હકીકત પરથી કરી શકાય છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૧૩ ના રોજ સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવામાં આવી તે પહેલાં પણ, તેણે તારીખ ૦૪.૦૬.૨૦૧૩ ના રોજ એક જાહેરાત અગાઉથી જ બહાર પાડી દીધી હતી, જેમાં તે સામાવાળા યુનિવર્સિટી સાથે સંલગ્ન હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. આ બાબત અરજીના એનેક્ષર-એચ ખાતેની જાહેરાતની નકલ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. જ્યારે આજદિન સુધી આવું કોઈ જોડાણ આપવામાં આવ્યું નથી, ત્યારે સામાવાળા નં. ૪ એ જાહેરાતમાં ખોટી રીતે જણાવ્યું છે કે તે સંલગ્ન છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા સૈદ્ધાંતિક મંજૂરી આપવામાં આવી તે પહેલાં પણ સામાવાળા નં. ૪ એ જાહેર

જનતા પાસેથી અરજીઓ મંગાવવાનું અગાઉથી જ શરૂ કરી દીધું હતું. સામાવાળા નં. ૪ કોલેજની યુનિવર્સિટી સમક્ષની અરજીમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારે તેની તરફેણમાં એન.ઓ.સી. આપવાનો ઇનકાર કર્યો છે. યુનિવર્સિટી દ્વારા જરૂરી એવું યોગ્ય માળખાગત સુવિધા અને મકાન સદર કોલેજ પાસે ન હોવા છતાં, તેની અરજી સ્વીકારવામાં આવી છે. સદર નવી કોલેજ પાસે પોતાનું મકાન નથી અને તે તેના દ્વારા ચલાવવામાં આવતી અન્ય કોલેજના મકાનમાં વર્ગો ચલાવવાનો પ્રસ્તાવ મૂકે છે.

(૧૨) અરજદારે એવા સ્પષ્ટ કારણોસર એન.ઓ.સી. આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો કે નવી કોલેજ ખોલવાથી તેના દ્વારા ચલાવવામાં આવતી કોલેજમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા પર પ્રતિકૂળ અસર પડશે, જે પરિસ્થિતિ પ્રવેશો વધુ ઘટતાં વાસ્તવિકતા બની છે. જોકે સદર નવી કોલેજ માટેની જરૂરિયાત પ્રસ્થાપિત થઈ નથી, છતાં અરજદાર સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સદર નવી કોલેજ તરફથી બિનઆરોગ્યપ્રદ હરીફાઈનો સામનો કરી રહ્યા છે. રેકોર્ડ પર એવું દર્શાવવા માટે કોઈ સામગ્રી નથી કે સામાવાળા નં. ૪ કોલેજ શરૂ કરવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અથવા એકેડેમિક કાઉન્સિલમાંથી કોઈને પણ ખાતરી કરાવી શક્યા હોય.

(૧૩) એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા

કરવામાં આવેલી અરજીમાં, કોલમ નં. ૫ છે જેમાં પૂછવામાં આવ્યું છે કે શું નવી કોલેજ ખોલવાથી હયાત કોલેજ પર પ્રતિકૂળ અસર પડશે અને શું એન.ઓ.સી. આપવામાં આવ્યું છે. આ બાબતે, સામાવાળા નં. ૪ એ માત્ર "ના" એવો જવાબ આપ્યો છે. સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા માટે નિર્ધારિત શરતો સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા પૂર્ણ કરવામાં આવી નથી.

(૧૫) એમ.પી. એજ્યુકેશન સોસાયટી વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૬.૦૯.૨૦૦૭ ના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર કેસ હાલના કેસ જેવો જ હતો. આ અદાલતે, સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ ની જોગવાઈઓ પર વિગતવાર વિચારણા કર્યા પછી, એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી હતી કે તે કેસમાં સામાવાળા કોલેજ કે જે આજ ટ્રસ્ટ (સામાવાળા નં. ૪) દ્વારા શરૂ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો તેની તરફેણમાં પૂર્વ મંજૂરીની ભલામણ કરવાની સામાવાળા યુનિવર્સિટીની કાર્યવાહી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા તે મંજૂર કરવાની કાર્યવાહી કાયદાની જોગવાઈઓના વિરોધાભાસમાં હોવાથી કાયમ રાખી શકાય નહીં. આ અદાલતે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે અભ્યાસના સમયગાળામાં કોઈ ખંડન ગણ્યા વિના વિદ્યાર્થીઓને નજીકની કોલેજોમાં સમાવી લેવામાં આવે. હાલના કેસમાં પણ તેવા જ સમાન નિર્દેશો જારી

કરવામાં આવે.

(૧૬) છેલ્લે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર નવી કોલેજ કોઈપણ ભલામણ કે જોડાણ વિના, માત્ર રાજ્ય સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલી સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરીના આધારે ચાલી રહી છે જે નિર્ધારિત કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કર્યા વિના મેળવવામાં આવી છે, તેથી, અરજીમાં કરવામાં આવેલી અરજો મંજૂર કરવામાં આવે.

૮ . ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, નીચે મુજબના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે:

(એ) શ્રી મોરબી સાર્વજનિક કેળવણી મંડળ સંચાલિત એમએસકેએમ બી.એડ. કોલેજ વિ. નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર ટીચર્સ એજ્યુકેશન અને અન્ય – (૨૦૧૨) ૨ એસ.સી.સી. ૧૬

(બી) આદર્શ શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય અને અન્ય વિ. સુભાષ રહંગડાલે અને અન્ય – (૨૦૧૨) ૨ એસ.સી.સી. ૪૨૫

(સી) નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર ટીચર એજ્યુકેશન અને અન્ય વિ. વિનસ પબ્લિક એજ્યુકેશન સોસાયટી અને અન્ય – (૨૦૧૩) ૧ એસ.સી.સી. ૨૨૩

(ડી) પ્રભુદાસ ઠક્કર કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ વિ. ગુજરાત રાજ્ય – ૧૯૮૨ (૧) જી.એલ.આર. ૭૦૧

(ઈ) મદરેસા મોઈનુલ ઈસ્લામ કેળવણી મંડળ વિ. ગુજરાત રાજ્ય – ૧૯૯૪ (૧) જી.સી.ડી. ૩૮૭

૯. સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ સુશ્રી સ્નુષા જોશીએ જવાબી સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા કથનોના આધારે મુખ્યત્વે એવી દલીલ કરી છે કે રાજ્ય સરકારના સંબંધિત વિભાગને સામાવાળા ટ્રસ્ટ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સદર નવી કોલેજને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા સારૂ સામાવાળા યુનિવર્સિટી તરફથી તારીખ ૧૧.૦૬.૨૦૧૩ ના પત્ર દ્વારા દરખાસ્ત મળી હતી. સામાવાળા યુનિવર્સિટીની ભલામણ ધ્યાને લીધા પછી જ રાજ્ય સરકારે સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપી છે. સદર મંજૂરી આપતા પહેલા યુનિવર્સિટી પાસેથી કોઈ ખુલાસો માંગવામાં આવ્યો ન હતો. તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવનો સંદર્ભ આપતાં, વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ રજૂઆત કરે છે કે આ ઠરાવ સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા માટે નિર્ધારિત કરે છે અને સદર હેતુ માટે ચોક્કસ સમયમર્યાદા નક્કી કરે છે. રાજ્ય સરકારે સદર સરકારી ઠરાવ મુજબ કાર્ય કર્યું છે, તેથી, તેની કાર્યવાહી કોઈ કાયદાકીય ક્ષતિથી પીડાતી નથી.

૧૦. સામાવાળા નં. ૩ યુનિવર્સિટી તરફેના વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી શિવાની રાજપુરોહિતે એવી રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા ટ્રસ્ટ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સદર નવી કોલેજને આપવામાં આવેલી સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી સામે વાંધો ઉઠાવવા માટેના અરજદારના અધિકાર ક્ષેત્ર (લોકસ સ્ટેન્ડાઈ) સામે સામાવાળા

યુનિવર્સિટીનો પ્રાથમિક વાંધો છે, કારણ કે અરજદાર તરફથી એકમાત્ર પ્રયાસ એ જોવાનો છે કે તેની પાસેથી એન.ઓ.સી. મેળવ્યા વિના પચ્ચીસ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં કોઈ નવી કોલેજ શરૂ ન થાય. વધુમાં એવી વિગતવાર સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે કે સદર અધિનિયમ અથવા યુનિવર્સિટીના સ્ટેચ્યુટ્સ કે ઓર્ડિનન્સમાં એવી કોઈ જરૂરિયાત નથી કે તે વિસ્તારની હયાત કોલેજ પાસેથી એન.ઓ.સી. મેળવ્યા વિના પચ્ચીસ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં નવી કોલેજ શરૂ કરી શકાય નહીં. આવી કાર્યપદ્ધતિ, જોકે ભૂતકાળમાં અનુસરવામાં આવી હતી, તે કાયદાની મંજૂરી વિનાની હતી. હવે યુનિવર્સિટી દ્વારા તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા ઠરાવ દ્વારા તેને નાબૂદ કરવામાં આવી છે.

૧૧ . એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જો સમાન અભ્યાસક્રમમાં શિક્ષણ આપતી એક કરતાં વધુ કોલેજો હોય તો અરજદારે બિનઆરોગ્યપ્રદ હરીફાઈનો આધાર લીધો છે, કારણ કે અરજદાર પોતાના માટે એકાધિકાર ઊભો કરવાની ઇચ્છા ધરાવે છે.

૧૨. એવું કે સામાવાળા યુનિવર્સિટીએ રાજ્ય સરકારને સૈદ્ધાંતિક મંજૂરી આપવા માટે સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી કોલેજના કેસની ભલામણ કરતી વખતે કાયદાની કોઈપણ જોગવાઈનો ભંગ કર્યો નથી. સામાવાળા નં. ૩ વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલી એકમાત્ર અરજ એ ઠરાવ પસાર કરવા સંબંધિત છે જેમાં પચ્ચીસ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં સમાન અભ્યાસક્રમ પ્રદાન કરતી નવી કોલેજ ખોલવાનો પ્રસ્તાવ હોય તો હયાત કોલેજ પાસેથી એન.ઓ.સી. લેવાની

આવશ્યકતા નાબૂદ કરવામાં આવી છે. સદર અધિનિયમ અથવા ઓર્ડિનન્સની કોઈ જોગવાઈ આવો કોઈ પ્રતિબંધ નિર્ધારિત કરતી નથી, તેથી, યુનિવર્સિટી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ઠરાવમાં કોઈ ખામી કાઢી શકાય નહીં.

૧૩. સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫(૪) ના પરંતુકની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપતાં, સામાવાળા યુનિવર્સિટી તરફેના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે યુનિવર્સિટી દ્વારા પરંતુકમાં રહેલી શરતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે. કારણ કે એકેડેમિક કાઉન્સિલે કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો ન હતો, તેથી એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા આ બાબત તેને પરત સંદર્ભિત કરવાની કોઈ આવશ્યકતા ન હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજીમાં માંગવામાં આવેલી અરજો વિદ્યાર્થીઓ અને સમગ્ર સમાજના હિત માટે નુકસાનકારક છે. યુનિવર્સિટી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા જવાબી સોગંદનામાના પેરાગ્રાફ-૨ નો સંદર્ભ આપતાં કે જેમાં આવું જણાવવામાં આવ્યું છે, યુનિવર્સિટી તરફેના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર વ્યાવસાયિક લાભો ખાતર આસપાસના વિસ્તારમાં કોઈપણ નવી કોમર્સ કોલેજ ખોલવા પર પ્રતિબંધ મૂકવા માંગે છે અને સદર અધિનિયમનો આશરો લેવા માંગે છે કે જે કોઈપણ રીતે પચ્ચીસ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં નવી કોલેજ ખોલવા પર પ્રતિબંધ મૂકતો નથી. શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં એકાધિકારવાદી પ્રથાઓ દાખલ કરવાને બદલે શિક્ષણનું ધોરણ જાળવવું અને સુરક્ષિત રાખવું જરૂરી છે.

૧૪ . ઉપરોક્ત રજૂઆતોના આધારે, અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે તેવી અરજ

કરવામાં આવી છે.

૧૫. સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટ તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઓમકાર સી. દવે વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી સુનીત એસ. શાહ ઉપસ્થિત રહ્યા છે. તેમણે એવી રજૂઆત કરી છે કે હાલમાં, પ્રથમ વર્ષ બી.કોમ. અભ્યાસક્રમમાં પાંસઠ વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો છે. બીજા વર્ષ બી.કોમ. અભ્યાસક્રમમાં પંચાવન વિદ્યાર્થીઓ છે અને ત્રીજા વર્ષ બી.કોમ. અભ્યાસક્રમમાં બાસઠ વિદ્યાર્થીઓ છે. બીજા વર્ષ અને ત્રીજા વર્ષ બી.કોમ. અભ્યાસક્રમોના વર્ગો તારીખ ૧૭.૦૬.૨૦૧૬ ના રોજ અગાઉથી જ શરૂ થઈ ચૂક્યા છે. તેથી, કોઈપણ પ્રતિકૂળ હુકમ વિદ્યાર્થીઓના હિત માટે નુકસાનકારક રહેશે.

૧૬ . વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા સામાવાળા નં. ૪ ને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવામાં આવ્યા પછી જ તેણે કોલેજ શરૂ કરી છે.

૧૭. જ્યાં સુધી એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા એકેડેમિક કાઉન્સિલની સલાહ લેવાની આવશ્યકતાનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી શ્રી શાહે સદર અદાલતનું ધ્યાન સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ ની જોગવાઈઓ તરફ દોર્યું છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૨)(એ) એવી પરિકલ્પના કરે છે કે જોડાણ માટે અરજી કરતી કોલેજે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલને ખાતરી કરાવવી પડશે કે તે તે વિસ્તારમાં જરૂરિયાત પૂરી પાડશે. કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૪) ના પરંતુકના સંબંધમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં

આવી છે કે અરજદાર તરફેની એવી દલીલ ખોટી છે કે પરંતુકમાં રહેલી શરતનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી અને એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે આ બાબત એકેડેમિક કાઉન્સિલને પરત સંદર્ભિત કરવી જોઈતી હતી, કારણ કે એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા કોઈ અભિપ્રાય લેવામાં આવ્યો ન હતો અને આ બાબત મુલતવી રાખવામાં આવી હતી. પરંતુક માત્ર એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલા અભિપ્રાય સાથે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલની અસંમતિ વિશે વાત કરે છે, જે કિસ્સામાં, આ બાબત એકેડેમિક કાઉન્સિલને પરત સંદર્ભિત કરવી પડે. હાલના કેસમાં, આવી કોઈ આવશ્યકતા ઉપસ્થિત થઈ ન હતી. તેથી, કલમ ૩૫(૪) નું પરંતુક હાલના કેસમાં લાગુ પડશે નહીં.

૧૮ . સદર અધિનિયમની કલમ ૨૨ નો સંદર્ભ આપતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એકેડેમિક કાઉન્સિલની સત્તા અને ફરજો માત્ર યુનિવર્સિટીમાં શિક્ષણ અને પરીક્ષાઓના ધોરણોના નિયંત્રણ અને સામાન્ય નિયમન તથા જાળવણી પૂરતી જ છે. મુખ્યત્વે શૈક્ષણિક બાબતોમાં જ એકેડેમિક કાઉન્સિલની સલાહ લેવાની હોય છે. કલમ ૨૨(૨)(૧૨) નો સંદર્ભ આપતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ ખંડમાં પૂરી પાડવામાં આવ્યા મુજબ, એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા કોલેજના જોડાણ અને સંસ્થાની માન્યતા કે મંજૂરી માટે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને કરવામાં આવતી ભલામણને માત્ર શૈક્ષણિક બાબતોને જ લાગુ પડતી હોવાનું વાંચવું જોઈએ. અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ શૈક્ષણિક બાબતો સંબંધિત નથી. તેઓ સંપૂર્ણપણે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલના

કાર્યક્ષેત્રમાં આવે છે, એકેડેમિક કાઉન્સિલના નહીં.

૧૯ . તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવના સંબંધમાં, કે જેમાં એવી શરત રાખવામાં આવી છે કે સદર નવી કોલેજ તે વિસ્તારમાં કોઈ જરૂરિયાત પૂરી પાડશે કે કેમ તે પાસાની તપાસ કરવા માટે યુનિવર્સિટીએ નીડ કમિટીની નિમણૂક કરવી જોઈએ, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર માર્ગદર્શિકાને કોઈ કાયદાકીય બળ નથી. યુનિવર્સિટીના અધિનિયમ, નિયમો, ઓર્ડિનન્સ અને રેગ્યુલેશન્સ નીડ કમિટીની નિમણૂક કરવાની કોઈ શરત રાખતા નથી. કાયદાકીય બળ ન ધરાવતી રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકાને, યુનિવર્સિટીના અધિનિયમ, નિયમો, સ્ટેચ્યુટ્સ અને ઓર્ડિનન્સમાં કોઈ અનુરૂપ જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં અનુસરવી જરૂરી નથી. જો યુનિવર્સિટી દ્વારા સદર માર્ગદર્શિકાનું અસહપાલન થયું હોય તો પણ, તે માત્ર એક અનિયમિતતા છે અને ગેરકાયદેસરતા નથી કે જે યુનિવર્સિટીની ભલામણને દૂષિત કરે. તેથી, અરજીમાં કરવામાં આવેલી અરજો નામંજૂર થવાને પાત્ર છે.

૨૦ . મદરેસા મોઈનુલ ઈસ્લામ કેળવણી મંડળ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાંના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા નં. ૪ આ ચુકાદાના પેરાગ્રાફ ૭ થી ૯ પર પણ આધાર રાખશે કે જે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ ની યોજનાની ચર્ચા કરે છે. આ ચુકાદાના સંદર્ભમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રાજ્ય સરકાર જ

નિર્ણય લે છે અને યુનિવર્સિટીની ભૂમિકા માત્ર ભલામણકર્તાની છે. રાજ્ય સરકારનો નિર્ણય તપાસ માટે ખુલ્લો નથી.

૨૧ . ત્યારબાદ આદર્શ શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય અને અન્ય વિ. સુભાષ રહંગડાલે અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાંના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ નિર્ણય સદર અધિર્નિયમની કલમ ૩૫ ના અથ ઘટન અંગે હાલના કેસને કોઈ રીતે લાગુ પડશે નહીં કારણ કે તે નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર ટીચર એજ્યુકેશન એક્ટ, ૧૯૯૩ ને સંબંધિત છે, જેની જોગવાઈઓ જે અધિનિયમ હેઠળ સામાવાળા યુનિવર્સિટીની રચના કરવામાં આવી છે તેના કરતાં અલગ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ ચુકાદો સદર કાયદાની કલમો ૧૪, ૧૫ અને ૧૭ ના સંદર્ભમાં આપવામાં આવ્યો છે, તેથી, તેનો સિદ્ધાંત હાલના કેસમાં લાગુ થશે નહીં.

૨૨ . નીડ કમિટીની રચના સંબંધિત પ્રભુદાસ ઠક્કર કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (ઉપર મુજબ) માં આ અદાલતના ચુકાદાને ભિન્ન દર્શાવતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર ચુકાદો હાલના કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં કારણ કે સદર કેસમાં, કલમ ૩૫ નો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો જ ન હતો કારણ કે તે ચુકાદો વર્ષ ૧૯૮૨ માં આપવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે કે હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટીની રચના વર્ષ ૧૯૮૯ માં સદર અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવી હતી.

૨૩ . ઉપરોક્ત કારણોસર, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે.

૨૪. પ્રત્યુત્તરમાં, અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી અભિમન્યુ રાઠોડે અગાઉ કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે અને વધુમાં એવી દલીલ કરી છે કે તે વિસ્તારમાં નવી કોલેજ શરૂ કરવાની જરૂરિયાત અંગે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલની ખાતરી થવી એ કલમ ૩૫(૨)(એ) હેઠળની કાયદાકીય આવશ્યકતા છે. જો રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકા મુજબ નીડ કમિટીની નિમણૂક કરવામાં આવે તો જ આ આવશ્યકતા પૂર્ણ થઈ શકે છે. હાલના કેસમાં આ સમિતિની નિમણૂક કરવામાં આવી નથી.

૨૫ . એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પ્રભુદાસ ઠક્કર કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાંનો સિદ્ધાંત પ્રસ્તુત છે કારણ કે તે ગુજરાત યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૧૯૪૯ ની કલમ ૩૩(૨) ની જોગવાઈઓ સાથે સંબંધિત છે, જે હાલના અધિનિયમની કલમ ૩૫ સાથે સમાન છે. ચુકાદામાં જે જોવાનું હોય છે તે કાયદાનો સિદ્ધાંત છે અને પ્રભુદાસ ઠક્કર કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (ઉપર મુજબ) માં પ્રતિપાદિત કાયદાનો સિદ્ધાંત હાલના કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે. સમાન અભ્યાસક્રમ પ્રદાન કરતી નવી કોલેજ શરૂ કરવાની જરૂરિયાત અંગેની ખાતરી એ ફરજિયાત બાબત છે અને સદર આવશ્યકતાને બાયપાસ કરીને કોઈપણ કોલેજને જોડાણ આપી શકાય નહીં.

૨૬ . વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર અધિનિયમ દ્વારા દરેક તબક્કે પરિકલ્પિત એકેડેમિક કાઉન્સિલની ભૂમિકાને, હાલના કેસમાં કરવામાં આવ્યું છે તેમ, અવગણી શકાય નહીં. એકેડેમિક કાઉન્સિલ શિક્ષણવિદોની બનેલી એક નિષ્ણાત સંસ્થા છે કે જેની ભૂમિકા નવી કોલેજના જોડાણની બાબતમાં પોતાનો મત રજૂ કરવાની છે કારણ કે કોલેજ શિક્ષણ સાથે સંબંધિત રહેશે. અભ્યાસનો સમાન અભ્યાસક્રમ પ્રદાન કરતી નવી કોલેજ ખોલવાની જરૂરિયાતનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે એકેડેમિક કાઉન્સિલની ભૂમિકા મહત્વપૂર્ણ છે.

૨૭ . સદર અધિનિયમની કલમ ૨૨ નો સંદર્ભ આપતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યારે કલમ ૨૨(૨)(૧૨) હેઠળ સંસ્થાના જોડાણ, માન્યતા કે મંજૂરી અંગે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને ભલામણ કરવાની બાબતમાં એકેડેમિક કાઉન્સિલને આગળની ભૂમિકા નિર્ધારિત કરવામાં આવી હોય ત્યારે તેની સત્તાઓ અને ફરજો માત્ર ધોરણોની જાળવણી પૂરતી મર્યાદિત રાખી શકાય નહીં. વધુમાં, કલમ ૨૨(૨) નો ખંડ (૧૬) એકેડેમિક કાઉન્સિલને યુનિવર્સિટીના અધિનિયમ, સ્ટેચ્યુટ્સ, ઓર્ડિનન્સ અને રેગ્યુલેશન્સ દ્વારા તેના પર પ્રદાન કરવામાં આવેલી અથવા લાદવામાં આવેલી તેવી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની અને તેવી અન્ય ફરજો બજાવવાની સત્તા આપે છે. કારણ કે કલમ ૩૫ એકેડેમિક કાઉન્સિલ માટે એક સ્પષ્ટ અને મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકાની પરિકલ્પના કરે છે, તેથી યુનિવર્સિટી એકેડેમિક કાઉન્સિલની ભૂમિકાને ગૌણ ગણીને સદર

જોગવાઈઓથી વિપરીત કાર્ય કરી શકે નહીં.

૨૮ . આગળ કલમ ૩૫(૪)(ડી) ના પરંતુકના સંબંધમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ બાબત મુલતવી રાખવા માટે એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા ચોક્કસ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો, તેથી, જો એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ તેની સાથે સંમત ન હતી, તો આ બાબત એકેડેમિક કાઉન્સિલને પરત સંદર્ભિત કરવી જોઈતી હતી.

૨૯ . સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી કોલેજમાં વિદ્યાર્થીઓના પ્રવેશના સંબંધમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ સંજોગોમાં, પ્રવેશો અમાન્ય છે. રાજ્ય સરકારે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫(૫) દ્વારા ધ્યાને લીધેલી કોઈપણ તપાસ હાથ ધરી નથી, પરંતુ યાંત્રિક રીતે સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપી દીધી છે. કોલેજ ખોલવા માટે કોઈ જરૂરિયાત પ્રસ્થાપિત થઈ નથી અને અરજદારને નુકસાન થયું છે કારણ કે સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા કોલેજ ખોલવાથી તેની કોલેજમાં વિદ્યાર્થીઓના પ્રવેશ પર પ્રતિકૂળ અસર પડી છે.

૩૦ . ઉપરોક્ત કારણોસર, અરજી મંજૂર કરવામાં આવે તેવો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે.

૩૧ . આ અદાલતે સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને લંબાણપૂર્વક સાંભળ્યા છે અને સામસામેની રજૂઆતો તથા રેકોર્ડ પરના દસ્તાવેજો પર વિચારપૂર્વક વિચારણા કરી છે.

૩૨ . સંબંધિત રજૂઆતો પર વિચારણા કરતા પહેલા, સદર અધિનિયમની પ્રસ્તુત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો જરૂરી રહેશે.

૩૩ . કલમ ૨(૧) "સંલગ્ન કોલેજ" ની વ્યાખ્યા કલમ ૫ અથવા કલમ ૩૫ હેઠળ જોડાયેલી કોલેજ તરીકે કરે છે. કલમ ૨(૯) "માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થા" ની વ્યાખ્યા સદર અધિનિયમની કલમ ૩૭ હેઠળ માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થા તરીકે કરે છે. એ હકીકત અંગે કોઈ વિવાદ નથી કે સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સદર નવી કોલેજને હજુ સુધી જોડાણ કે માન્યતા મળી નથી, તેથી, તે "સંલગ્ન કોલેજ" અથવા "માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થા" ની વ્યાખ્યા હેઠળ આવતી નથી. સદર કોલેજ રાજ્ય સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલી તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૧૩ ની સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરીના બળે ચલાવવામાં આવી રહી છે. આ પૂર્વ મંજૂરી શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪ થી આગળ માટે આપવામાં આવી છે અને આજદિન સુધી ચાલુ છે.

૩૪ . સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫, જે પ્રકરણ ૪ હેઠળ આવે છે, તે યુનિવર્સિટીના સત્તામંડળો સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૧૫ નો ખંડ (૨) એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલનો ઉલ્લેખ કરે છે અને ખંડ (૩) એકેડેમિક કાઉન્સિલનો ઉલ્લેખ કરે છે. ઉપરોક્ત બંને સંસ્થાઓ સામાવાળા યુનિવર્સિટીના સત્તામંડળો છે.

૩૫ . એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ યુનિવર્સિટીનું કારોબારી સત્તામંડળ છે અને તેની રચના કલમ ૧૯ માં વર્ણવવામાં આવી છે. એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલની

સત્તાઓ અને ફરજો સદર અધિનિયમની કલમ ૨૦ માં નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે, અને તે મોટાભાગે કારોબારી, નાણાકીય અને વહીવટી પ્રકારની છે.

૩૬ . કલમ ૨૧ એકેડેમિક કાઉન્સિલ અને તેની રચના તથા તેના સભ્યોની મુદતનો સંદર્ભ આપે છે. સદર અધિનિયમની કલમ ૨૨ એકેડેમિક કાઉન્સિલની સત્તાઓ અને ફરજોને વ્યાખ્યાયિત કરે છે. તેની પેટા-કલમો (૧) અને (૨) આ અરજીના હેતુઓ માટે પ્રસ્તુત ખંડો છે અને નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવે છે:

"૨૨. (૧) એકેડેમિક કાઉન્સિલ પાસે યુનિવર્સિટીમાં શિક્ષણ અને પરીક્ષાઓના ધોરણોની જાળવણી પર નિયંત્રણ અને સામાન્ય નિયમન રહેશે, અને તે તેના માટે જવાબદાર રહેશે.

(૨) અગાઉની જોગવાઈઓની સામાન્યતાને પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિના અને આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ દ્વારા અથવા તે હેઠળ નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવી શરતોને આધીન રહીને, એકેડેમિક કાઉન્સિલ નીચે મુજબની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરશે અને નીચે મુજબની ફરજો બજાવશે, એટલે કે:

... ...

(૧૨) કોલેજના જોડાણ અને સંસ્થાની માન્યતા કે મંજૂરી અંગે

એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને ભલામણ કરવી;

... ...

(૧૬) આ અધિનિયમ, સ્ટેચ્યુટ્સ, ઓર્ડિનન્સ અને રેગ્યુલેશન્સ દ્વારા તેના પર પ્રદાન કરવામાં આવેલી અથવા લાદવામાં આવેલી તેવી અન્ય સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો અને તેવી અન્ય ફરજો બજાવવી; અને

(૧૭) સામાન્ય રીતે તમામ શૈક્ષણિક બાબતો પર યુનિવર્સિટીને સલાહ આપવી."

(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

૩૭ . "જોડાણ, માન્યતા અને મંજૂરી" શીર્ષક ધરાવતું સદર અધિનિયમનું પ્રકરણ ૬ હાલની અરજીના સંદર્ભ માટે પ્રસ્તુત છે. સદર પ્રકરણમાં સૌથી મહત્વપૂર્ણ જોગવાઈ કલમ ૩૫ છે. અરજીમાં ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલો મુદ્દો આ કલમ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા તબક્કાથી આગળ વધ્યો નથી. કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૧) એવી વિચારણા કરે છે કે યુનિવર્સિટી સાથે જોડાણ માટે અરજી કરતી કોલેજે, જે વર્ષમાં કોલેજ શરૂ કરવાનો પ્રસ્તાવ હોય તે વર્ષના અગાઉના વર્ષની ૩૧મી માર્ચ પછી નહીં તે રીતે રજિસ્ટ્રારને અરજીનો પત્ર મોકલવાનો રહેશે. ઘણો આધાર કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૨)(એ) ના વાંચન પર રહેલો છે, જે નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ

કરવામાં આવે છે:

"૩૫. (૧) ... ...

(૨) જોડાણ માટે અરજી કરતી કોલેજે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલને ખાતરી કરાવવી પડશે-

(એ) કે કોલેજ દ્વારા પૂરા પાડવાના હેતુવાળા શિક્ષણના પ્રકાર, આસપાસની અન્ય કોલેજો દ્વારા સમાન પ્રકારના શિક્ષણ માટે કરવામાં આવેલી હયાત જોગવાઈઓ અને જ્યાં કોલેજ સ્થાપવાની છે તે વિસ્તારની યોગ્યતાને ધ્યાનમાં રાખીને, કોલેજ તે વિસ્તારમાં એક જરૂરિયાત પૂરી પાડશે;

... ..."

(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમો (૪) અને (૫) પણ નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવી જરૂરી છે:

"૩૫. (૪) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ અરજીનો પત્ર મળવા પર, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ-

(એ) પેટા-કલમ (૨) માં નિર્દેશિત બાબતો અને આવશ્યક તેમજ પ્રસ્તુત જણાય તેવી અન્ય બાબતોના સંબંધમાં આ વતી

એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા અધિકૃત સક્ષમ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓ દ્વારા સ્થાનિક તપાસ કરાવવાનો નિર્દેશ આપશે;

(બી) પોતાને આવશ્યક જણાય તેવી વધુ તપાસ કરશે;

(સી) અરજદારને જણાવવામાં આવેલી કોઈપણ શરતો પર પુનર્વિચારણા કરવા માટે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી વિનંતી, જો કોઈ હોય તો, તેના પર યોગ્ય વિચારણા કરશે;

(ડી) ખંડ (એ) અને (બી) હેઠળની કોઈપણ તપાસનું પરિણામ જણાવીને, અરજી સંપૂર્ણપણે કે અંશતઃ મંજૂર કરવી જોઈએ કે નામંજૂર કરવી જોઈએ તે પ્રશ્ન પર એકેડેમિક કાઉન્સિલની સલાહ લીધા પછી પોતાનો અભિપ્રાય નોંધશે;

પરંતુ જ્યાં કોલેજના જોડાણ અંગેના એકેડેમિક કાઉન્સિલના વિચારો એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને સ્વીકાર્ય ન હોય, ત્યાં એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે પોતાની ટિપ્પણીઓ સાથે અથવા તેના વિના આ બાબત ફરીથી એકેડેમિક કાઉન્સિલને સંદર્ભિત કરવાની રહેશે, અને એકેડેમિક કાઉન્સિલે કોલેજના જોડાણ અંગેના પોતાના વિચારો ફરીથી એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને જણાવવાના રહેશે.

(૫) રજિસ્ટ્રાર અરજી અને તેને લગતી એકેડેમિક કાઉન્સિલ અને એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલની તમામ કાર્યવાહી, જો કોઈ હોય તો,

રાજ્ય સરકારને રજૂ કરશે, જે પોતાને યોગ્ય જણાય તેવી તપાસ કર્યા પછી, અરજી અથવા તેનો કોઈપણ ભાગ મંજૂર કરશે અથવા નામંજૂર કરશે.

... ..."

(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

૩૮ . વિગતવાર માર્ગદર્શિકા દ્વારા, રાજ્ય સરકારે યુનિવર્સિટીઓ સાથે કોલેજોના જોડાણની માંગણી કરતી અરજીઓ પર પ્રક્રિયા કરવા માટે અનુસરવાની થતી કાર્યપદ્ધતિ ઠરાવી છે. આ માર્ગદર્શિકા તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવમાં સમાવિષ્ટ છે. સદર ઠરાવનો ખંડ (૧) સંબંધિત યુનિવર્સિટી દ્વારા અનુસરવાની કાર્યપદ્ધતિને વ્યાખ્યાયિત કરે છે. પ્રસ્તુત ખંડ નં. (૪) છે જે સંબંધિત યુનિવર્સિટી દ્વારા અનુસરવાના તબક્કા અને કાર્યપદ્ધતિ નક્કી કરે છે. ખંડ (૪) નો પેટા-ખંડ (એ) જણાવે છે કે યુનિવર્સિટીએ નીડ કમિટીની નિમણૂક કરવી જરૂરી છે જે એ પાસાની તપાસ કરશે કે શું સદર નવી કોલેજ યુનિવર્સિટી સાથે જોડાણ મેળવીને નવા અભ્યાસક્રમો શરૂ કરીને તે વિસ્તારમાં જરૂરિયાત પૂરી પાડશે. નીડ કમિટી યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન, રાજ્ય સરકાર અને અન્ય સત્તાવાળાઓના નિયમો, રેગ્યુલેશન્સ અને સૂચનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અભ્યાસક્રમની જરૂરિયાતને ધ્યાને લઈને તપાસ કરશે. ત્યારબાદ, યુનિવર્સિટીની નીડ કમિટી પોતાનો અહેવાલ સુપરત કરશે.

૩૯ . ખંડ (૪) નો પેટા-ખંડ (બી) નીડ કમિટીના અહેવાલની તપાસ કરવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ કમિટી દ્વારા લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીની નિમણૂકની વિચારણા કરે છે. લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટી નવી કોલેજની સ્થાપનાની જરૂરિયાત ઉપરાંત માળખાગત સુવિધાઓ, સગવડો, પાત્રતા અને અન્ય પ્રસ્તુત પાસાઓની તપાસ કરશે અને પોતાનો અહેવાલ યુનિવર્સિટીને સુપરત કરશે. સ્પષ્ટપણે એવી શરત રાખવામાં આવી છે કે લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીમાં ઓછામાં ઓછા ચાર સભ્યો હોવા જોઈએ અને કોરમ ફરજિયાતપણે ત્રણ સભ્યોની રહેશે.

૪૦ . સદર સરકારી ઠરાવના ખંડ (૪) ના પેટા-ખંડ (સી) માં એકેડેમિક કાઉન્સિલની ભૂમિકાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીનો અહેવાલ મળતાંની સાથે જ એકેડેમિક કાઉન્સિલ સમક્ષ મૂકવામાં આવશે અને તેનું અવલોકન કર્યા પછી, એકેડેમિક કાઉન્સિલ અને એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ પોતાની ભલામણો કરશે. ખંડ (૪) નો પેટા-ખંડ (ડી) અને ખંડ (૫) એવી વિચારણા કરે છે કે જો એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી એકેડેમિક કાઉન્સિલની ભલામણ હકારાત્મક હોય અને એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ એકેડેમિક કાઉન્સિલના અભિપ્રાય સાથે સંમત થાય, તો સદર નવી કોલેજ દ્વારા પૂર્ણ કરવાની થતી જરૂરી શરતોની યાદી સાથે, સદર કોલેજને જાણ કરીને, અરજી રાજ્ય સરકારને મોકલવામાં આવશે. જો એકેડેમિક કાઉન્સિલનો અભિપ્રાય નકારાત્મક હોય, તો યુનિવર્સિટીના રજિસ્ટ્રાર

દ્વારા સદર નવી કોલેજને પૂર્વ જાણ કરીને અહેવાલ રાજ્ય સરકારને મોકલવામાં આવશે.

૪૧ . રાજ્ય સરકારની ભૂમિકા સરકારી ઠરાવના ખંડ (૨) માં વર્ણવવામાં આવી છે, જે સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવાની છે. સદર હેતુ માટે સમયમર્યાદા પૂરી પાડવામાં આવી છે. શૈક્ષણિક વર્ષ શરૂ થાય તે પહેલાં સંબંધિત યુનિવર્સિટીએ જોડાણ માટેની ભલામણ રાજ્ય સરકારને મોકલવી જરૂરી છે. ત્યારબાદ રાજ્ય સરકાર સંબંધિત કોલેજને સૈદ્ધાંતિક મંજૂરી આપવી કે નહીં તેનો નિર્ણય લેશે. જો મંજૂરી અમુક શરતોની પરિપૂર્ણતાને આધીન હોય, તો સદર શરતોના સંતોષ માટે ચોક્કસ સમયમર્યાદા નક્કી કરવાની રહેશે. જોકે, તેવા સંજોગોમાં શરતી જોડાણ અંગેનું કોઈ જાહેરનામું બહાર પાડી શકાય નહીં.

૪૨ . આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, સદર અદાલત હવે પક્ષકારો વતી રજૂ કરવામાં આવેલી મુખ્ય રજૂઆતોની તપાસ કરી શકે છે.

૪૩. અરજદાર વતી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર નવી કોલેજ તે વિસ્તારમાં પૂરા પાડવાના હેતુવાળા શિક્ષણના પ્રકાર માટે કોઈ જરૂરિયાત પૂરી પાડશે કે કેમ તે પાસું સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫(૨)(એ) હેઠળની કાયદાકીય આવશ્યકતા છે. બીજી તરફ, સામાવાળા નં. ૪ તરફેના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે નીડ કમિટીની સ્થાપના કરવાની આવશ્યકતા ધરાવતી રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકાને કોઈ કાયદાકીય બળ નથી, કારણ કે નીડ કમિટીની નિમણૂક અંગે

યુનિવર્સિટીના અધિનિયમ, ઓર્ડિનન્સ કે સ્ટેચ્યુટ્સમાં કોઈ ચોક્કસ શરત નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે હાલના કેસમાં સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સદર નવી કોલેજ ખોલવાની જરૂરિયાત તપાસવા માટે યુનિવર્સિટી દ્વારા કોઈ નીડ કમિટીની નિમણૂક કરવામાં આવી ન હતી તે હકીકત, સામાવાળા નં. ૪ ની તરફેણમાં સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા માટે યુનિવર્સિટી દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણને અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા તે મંજૂર કરવાની કાર્યવાહીને દૂષિત કરતી નથી.

૪૪ . આસપાસની હયાત કોલેજોને ધ્યાને લેતાં, સદર નવી કોલેજ દ્વારા પૂરા પાડવા માટે પ્રસ્તાવિત શિક્ષણના પ્રકારની કોઈ જરૂરિયાત કે માંગ છે તે બાબતે યુનિવર્સિટીને ખાતરી કરાવવાના મહત્વની ચર્ચા આ અદાલતે પ્રભુદાસ ઠક્કર કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (ઉપર મુજબ) માં નીચે મુજબના શબ્દોમાં કરી છે:

"૪. રાજ્ય સરકારનો વાદગ્રસ્ત હુકમ સ્પષ્ટપણે કાયમ રાખી શકાય તેમ નથી કારણ કે તેણે એવી સામગ્રીને ધ્યાને લીધી છે કે જેને જોડાણ માંગતી કોલેજ તે વિસ્તારની જરૂરિયાત પૂરી કરશે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે પ્રસ્તુત અને યોગ્ય કહી શકાય નહીં. તે વિસ્તારમાં કોલેજ જરૂરિયાત પૂરી કરશે કે નહીં તે પ્રશ્ન સાથે સંબંધ ધરાવતો પ્રસ્તુત માપદંડો પૈકીનો એક માપદંડ "આસપાસની અન્ય કોલેજો દ્વારા તે જ પ્રકારના શિક્ષણ માટે કરવામાં આવેલી

હયાત જોગવાઈ" છે. કોલેજ તે વિસ્તારમાં જરૂરિયાત પૂરી કરશે કે નહીં તે પ્રશ્ન નક્કી કરતી વખતે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે જે જોગવાઈ ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ તે એવી છે જે આસપાસની અન્ય કોલેજો દ્વારા અગાઉથી જ કરવામાં આવી હોય. પેટા-કલમ (૨) ના સાદા વાંચનથી સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્યારે જોડાણ માંગતી કોલેજ તે વિસ્તારની જરૂરિયાત પૂરી કરશે કે નહીં તે પ્રશ્ન નક્કી કરવા માટે કાઉન્સિલ સમક્ષ રજૂઆત થાય ત્યારે તે પ્રસ્તુત તારીખે જેવી સ્થિતિમાં હયાત હતી તેવી જોગવાઈ એ એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે ધ્યાનમાં રાખવા જેવો એક પ્રસ્તુત પરિબળ છે. યુનિવર્સિટીની પરવાનગીથી ભવિષ્યમાં જરૂરી જોગવાઈ કરીને વધુ વિદ્યાર્થીઓને સમાવી લેવાની કોલેજની ક્ષમતા કે તેની સંભાવના તેવો અર્થ સમાન પ્રકારના શિક્ષણ માટે અન્ય કોલેજો દ્વારા કરવામાં આવેલી હયાત જોગવાઈઓનો કરવો, તે જોગવાઈને ફરીથી લખવા સમાન ગણાશે. યુનિવર્સિટીની પરવાનગીથી જરૂરી વિસ્તરણ કરીને વધુ વિદ્યાર્થીઓને સમાવી લેવા માટે હયાત કોલેજો જે ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરશે તેને અગાઉથી કરવામાં આવેલી હયાત જોગવાઈમાં સમાવિષ્ટ કહી શકાય નહીં. પ્રસ્તુત પરિબળ, એટલે કે 'કરવામાં આવેલી... હયાત જોગવાઈ' નો સૂર, કાળ અને સંકલ્પના સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે ઓક્સ્સ કોલેજ જે ભાવિ વિસ્તરણ હાથ ધરવા સક્ષમ છે તેને એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલના અને તેથી અપીલ સત્તાધિકારીના

નિર્ણયને પ્રભાવિત કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. જ્યારે કલમ ૩૩(૨) આદેશ આપે છે કે માત્ર કરવામાં આવેલી હયાત જોગવાઈ જ ધ્યાનમાં લેવાની છે, ત્યારે હયાત કોલેજોના ભાવિ વિસ્તરણને કલમ ૩૩(૨) હેઠળ નિર્ધારિત પરિબળમાં ગર્ભિત ગણવું એ ઘણી અનિશ્ચિતતાઓ અને અગમ્ય બાબતો માટેના દ્વાર ખોલી નાખશે કે જેને મુખ્ય પ્રશ્ન માટે સખત રીતે પ્રસ્તુત કે યોગ્ય કહી શકાય નહીં. તેથી, અપીલ સત્તાધિકારીએ સ્પષ્ટપણે ભૂલ કરી છે અને ધારાસભા દ્વારા કલમ ૩૩(૨) માં નિર્ધારિત ન હોય તેવા પાસા પર વિચારણા કરી છે જ્યારે તેણે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું હતું:

""પ્રશ્ન એ છે કે હયાત જોગવાઈ શબ્દોને કયો અર્થ આપવો જોઈએ. એવું જણાય છે કે યુનિવર્સિટીની એવી દલીલ છે કે આ શબ્દપ્રયોગમાં આપેલ ચોક્કસ સમયે કોલેજોની સ્થિતિ ઉપરાંત, યુનિવર્સિટીની પરવાનગીથી જરૂરી વિસ્તરણ દ્વારા વધુ વિદ્યાર્થીઓને સમાવી લેવાની તેમની ક્ષમતાનો પણ સમાવેશ થશે. આ દલીલ વાજબી જણાય છે. યુનિવર્સિટી શ્રેષ્ઠ ન્યાયાધીશ છે અને હયાત કોલેજોને વિસ્તરણ પૂરું પાડીને જરૂરિયાત સંતોષવી કે નવી કોલેજોને જોડાણ આપીને જરૂરિયાત સંતોષવી તે નક્કી કરવાની સત્તા તેના કાર્યક્ષેત્રમાં છે. આ કેસમાં, યુનિવર્સિટીએ હયાત કોલેજોને વિસ્તરણની પરવાનગી આપીને જરૂરિયાત પૂરી કરવાનો નિર્ણય કર્યો હતો અને એમ કહી શકાય નહીં કે યુનિવર્સિટીનો આ

નિર્ણય ગેરવાજબી કે ગેરકાયદેસર છે. યુનિવર્સિટીએ એમ પણ જણાવ્યું છે કે વાજબી રીતે અપેક્ષિત વધારાના વિદ્યાર્થીઓ એટલી મોટી સંખ્યામાં નહીં હોય કે જેથી નવી સંસ્થા ખોલવાનું વાજબી ઠરે.""

મારા મતે, અપીલ સત્તાધિકારીએ પોતાની કામગીરીનો સ પૂર્ણ ત્યાગ કર્યો હતો કારણ કે તેણે સમગ્ર પ્રશ્ન યુનિવર્સિટીના વિવેક પર નક્કી કરવા છોડી દીધો હતો કારણ કે નવી કોલેજો ખોલવા કરતાં હયાત કોલેજોનું વિસ્તરણ પૂરું પાડીને જરૂરિયાત પૂરી કરી શકાય છે. મારા મતે, આ કલમ ૩૩(૨) માં નિર્ધારિત ન હોય તેવા માપદંડનું સ્થાન લેશે. ઉપર જણાવ્યા મુજબ મુખ્ય માપદંડ એ છે કે જ્યાં જોડાણ માંગતી પ્રસ્તાવિત કોલેજ તે વિસ્તારની જરૂરિયાત પૂરી કરશે કે નહીં તે બાબત ધ્યાને લેવાની હોય ત્યારે, જોડાણ માટે આવી પરવાનગી માંગવામાં આવે તે સમયે અમુક પ્રકારના શિક્ષણ માટે હયાત સગવડોના સંદર્ભમાં હોવું જોઈએ. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રસ્તુત સમયે જેવી સ્થિતિ અસ્તિત્વમાં હતી માત્ર તે જ બાબત ધ્યાનમાં રાખવાની હોય છે. તે બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, તેથી, અપીલ સત્તાધિકારીએ પોતાના નિર્ણયને એવા પરિબળથી પ્રભાવિત થવા દીધો છે જે પ્રસ્તાવિત કોલેજ દ્વારા જરૂરિયાત સંતોષવા અંગેના પ્રશ્નનું નિર્ધારણ કરવા માટે ન તો પ્રસ્તુત છે કે ન તો યોગ્ય છે અને, તેથી, અરજદાર-ટ્રસ્ટની અપીલ નામંજૂર કરતો

તેનો હુકમ દૂષિત છે. અપીલ સત્તાધિકારી એક સૌથી મહત્વપૂર્ણ હકીકત ચૂકી ગયા કે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે અગાઉથી જ દરેક હયાત કોમર્સ કોલેજને વધુ એક વર્ગ ખોલવાની પરવાનગી આપવાની નીડ કમિટીની ભલામણનો અસ્વીકાર કર્યો હતો. અપીલ સત્તાધિકારીએ ઉપર જણાવ્યા મુજબ વિસ્તરણનો ઇનકાર કરતા એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલના ઠરાવથી વિરુદ્ધ સંભવિત વિસ્તરણ વિશે યુનિવર્સિટીના પ્રતિનિધિના માત્ર મૌખિક નિવેદનને ગર્ભિત રીતે સ્વીકારીને રેકોર્ડ પર સ્પષ્ટ જણાતી ભૂલ કરી હતી."

(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

૪૫ . જોકે આ ચુકાદો ગુજરાત યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૧૯૪૯ ની કલમ ૩૩ ની જોગવાઈઓ સાથે સંબંધિત છે, છતાં સદર જોગવાઈ હાલના અધિનિયમની કલમ ૩૫ સાથે નોંધપાત્ર રીતે સમાન છે, તેથી, આ ચુકાદામાં પ્રતિપાદિત કાયદાનો સિદ્ધાંત લાગુ પડશે.

૪૬ . કોઈ હયાત કોલેજ દ્વારા જે અભ્યાસક્રમો અગાઉથી જ પ્રદાન કરવામાં આવી રહ્યા હોય તેવા અભ્યાસક્રમોની સદર નવી કોલેજ દ્વારા પ્રસ્તાવિત પ્રકારના અભ્યાસક્રમો માટે તે વિસ્તારમાં કોઈ જરૂરિયાત છે કે નહીં તે વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ સ્પષ્ટપણે બહાર લાવવા માટે, રાજ્ય સરકાર દ્વારા તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવમાં યુનિવર્સિટી દ્વારા નીડ

કમિટીની નિમણૂક કરવાની આવશ્યકતા ઠરાવવામાં આવી છે. એ સાચું હોઈ શકે કે આ સરકારી ઠરાવ કારોબારી સૂચનાઓના સ્વરૂપમાં છે જે કાયદાની જોગવાઈઓનું સ્થાન લઈ શકે નહીં. જોકે સદર અધિનિયમ નીડ કમિટીની નિમણૂક ખાસ નિર્ધારિત કરતો નથી, છતાં તે તેના પર પ્રતિબંધ પણ મૂકતો નથી. હવે એ જોવાનું રહે છે કે તે વિસ્તારમાં જરૂરિયાત પ્રસ્થાપિત કરવાની આવશ્યકતા સદર અધિનિયમથી વિપરીત છે કે નહીં. કલમ ૩૫(૨)(એ) સ્પષ્ટપણે એવી શરત રાખતી નથી કે જ્યાં હયાત કોલેજ અગાઉથી જ સમાન અભ્યાસક્રમો પ્રદાન કરી રહી હોય તેવા આસપાસના વિસ્તારમાં સદર નવી કોલેજ તે જ પ્રકારના શિક્ષણ માટે કોઈ જરૂરિયાત પૂરી પાડશે કે કેમ તે પાસાની તપાસ કરવા માટે નીડ કમિટી નામે કોઈ ચોક્કસ સમિતિની રચના કરવામાં આવે. સદર અધિનિયમના હેતુઓને પાર પાડવા માટે સમિતિની નિમણૂક કરવા પર યુનિવર્સિટી માટે કોઈ મનાઈ નથી. સદર કલમ સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કરે છે કે જ્યાં કોલેજ સ્થાપવાનો પ્રસ્તાવ હોય તે વિસ્તારની યોગ્યતા ઉપરાંત, તેના દ્વારા પૂરા પાડવાના હેતુવાળા શિક્ષણના પ્રકાર અને આસપાસની અન્ય કોલેજોમાં તે જ પ્રકારના શિક્ષણ માટેની હયાત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, તે વિસ્તારમાં જરૂરિયાત પૂરી પાડશે તે બાબતે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલને ખાતરી કરાવવાની જવાબદારી જોડાણ માટે અરજી કરતી કોલેજ પર છે. એ સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૩૫(૨) ના આદેશનું પાલન કરવા માટેની પૂર્વશરત એ છે કે તે વિસ્તારમાં

જરૂરિયાત હોવી જોઈએ. ત્યારબાદ જ સદર નવી કોલેજ યુનિવર્સિટીના સત્તાવાળાઓને ખાતરી કરાવી શકે કે તે આવી જરૂરિયાત પૂરી કરવા સક્ષમ છે. જ્યારે સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા પ્રથમ સ્થાને જ જરૂરિયાત પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવી નથી, ત્યારે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલની ખાતરી થવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી. તેથી, આ સંબંધમાં રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકા તાર્કિક છે અને સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫(૨) ની આવશ્યકતાઓ સાથે સુસંગત છે.

૪૭ . તારીખ ૨૮.૦૩.૨૦૧૨ ના કવરિંગ લેટર હેઠળ મોકલવામાં આવેલી સદર નવી કોલેજ ખોલવા માટે સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીનું અવલોકન કરવું પ્રસ્તુત રહેશે. અરજીની કોલમ નં. ૬(૨) માં અરજદાર (સામાવાળા નં. ૪) એ તે વિસ્તારમાં સમાન પ્રકારના શૈક્ષણિક અભ્યાસક્રમો પ્રદાન કરતી શૈક્ષણિક સંસ્થાનું નામ દર્શાવવું જરૂરી છે. સદર કોલમના જવાબમાં, સામાવાળા નં. ૪ એ અરજદાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતી બી.ડી. કોમર્સ કોલેજ, કડી દર્શાવી છે. કોલમ નં. ૬(૩) માં અરજદારે જણાવવું જરૂરી છે કે શું સદર નવી કોલેજથી ૨૫ થી ૩૦ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં સમાન શૈક્ષણિક અભ્યાસક્રમો પ્રદાન કરતી કોઈ કોલેજ છે કે કેમ. જવાબમાં, સામાવાળા નં. ૪ એ "હા" કહ્યું છે. કોલમ નં. ૬(૪) માં અરજદારે સદર કોલેજનું નામ આપવાનું રહે છે, જેના જવાબમાં અરજદારે "બી.ડી. કોમર્સ કોલેજ, કડી" (અરજદારની કોલેજ) જણાવ્યું છે. કોલમ નં. ૬(૫) મહત્વપૂર્ણ છે. તે અરજદારને એ જણાવવાનો નિર્દેશ

આપે છે કે શું નવી કોલેજ ખોલવાથી હયાત કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ પર પ્રતિકૂળ અસર પડશે અને શું હયાત કોલેજે એન.ઓ.સી. આપ્યું છે. આ બંને પ્રશ્નોના જવાબમાં, સામાવાળા નં. ૪ એ "ના" લખ્યું છે. તેનો અર્થ એ થાય છે કે તે પોતાની મેળે જ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી ગયું છે કે તેના દ્વારા નવી કોલેજ ખોલવાથી અરજદાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતી બી.ડી. કોમર્સ કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ પર કોઈ પ્રતિકૂળ અસર પડશે નહીં. આ જવાબ માટે કોઈ કારણો આપવામાં આવ્યા નથી. અરજદારે સામાવાળા નં. ૪ ને એન.ઓ.સી. આપ્યું નથી, તેથી, પ્રતિકૂળ અસર અંગેના પ્રશ્નના સંદર્ભમાં નકારાત્મક જવાબ શંકાસ્પદ છે. એવો પણ પ્રશ્ન થાય છે કે સામાવાળા નં. ૪ કેવી રીતે એકપક્ષીય રીતે એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા કે તેની નવી કોલેજ ખોલવાથી અરજદારની કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ પર કોઈ પ્રતિકૂળ અસર પડશે નહીં. રેકોર્ડ પર એવી કોઈ સામગ્રી નથી કે જેના આધારે એવું કહી શકાય કે સામાવાળા નં. ૪ એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને ખાતરી કરાવવામાં સફળ થયા છે કે તેની નવી કોલેજ ખોલવાથી તે વિસ્તારમાં જરૂરિયાત પૂરી થશે. આ સંબંધમાં એકેડેમિક કાઉન્સિલે પોતાનો સંતોષ વ્યક્ત કરતો કોઈ અભિપ્રાય બાંધ્યો ન હતો તે હકીકત તેના તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ ના ઠરાવ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે નિર્ણય મોકૂફ રાખવામાં આવે. એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે આ મુદ્દા પર વિચારણા કરી નથી કે આ સંબંધમાં પોતાને સંતોષ થયો હોવાનું જણાવ્યું પણ નથી, પરંતુ સામાવાળા નં. ૪ ના

કથનને માત્ર સ્વીકારી લીધું છે.

૪૮ . એ એક સ્વીકૃત હકીકત છે કે અરજદારની કોલેજ જેવા સમાન શૈક્ષણિક અભ્યાસક્રમો પ્રદાન કરતી સદર નવી કોલેજ ખોલવા માટે તે વિસ્તારમાં કોઈ હયાત જરૂરિયાત છે કે કેમ તે પાસાની તપાસ કરવા માટે સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા કોઈ સમિતિની રચના કરવામાં આવી નથી. આ પાસું પ્રસ્થાપિત કરવાની આવશ્યકતા કાયદાકીય છે, જે કલમ ૩૫(૨)(એ) પરથી જાણી શકાય છે. તેથી, તે એક પ્રસ્તુત માપદંડ છે કે જે સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા રેકોર્ડ પર સચોટ સામગ્રી રજૂ કરીને પૂર્ણ કરવાનો રહે છે. સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા રેકોર્ડ પર એવી કોઈ સામગ્રી મૂકવામાં આવી નથી કે જેના આધારે એવું કહી શકાય કે સામાવાળા નં. ૪ એ એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલની ખાતરી થાય તે રીતે સફળતાપૂર્વક પ્રસ્થાપિત કર્યું છે કે અરજદારની કોલેજ દ્વારા ઓફર કરવામાં આવતા અભ્યાસક્રમો જેવા જ સમાન અભ્યાસક્રમો આપતી નવી કોલેજ તેના દ્વારા ખોલવા માટે કોઈ વાસ્તવિક જરૂરિયાત છે. એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલ બંનેને સંતુષ્ટ કરવાની આવશ્યકતાને યુનિવર્સિટી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા બાજુ પર મૂકી શકાય નહીં. નીડ કમિટીની નિમણૂક કરવાનું મહત્વ આ કાયદાકીય આવશ્યકતામાંથી ઉદ્ભવે છે.

૪૯ . એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટનું અરજી ફોર્મ તારીખ

૨૮.૦૩.૨૦૧૨ ના કવરિંગ લેટર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. અરજી ફોર્મમાં દર્શાવેલ માપદંડો સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા પૂર્ણ કરવા જરૂરી છે અને તે રજૂ કર્યા પછી યુનિવર્સિટી દ્વારા તેમાં ફેરફાર કરી શકાય નહીં, જેવું કે સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ નો વાદગ્રસ્ત ઠરાવ પસાર કરીને કરવામાં આવ્યું છે. સામાવાળા નં. ૪ ની નવી કોલેજના જોડાણ માટેના કેસ પર, અરજી ફોર્મમાં યુનિવર્સિટી દ્વારા માંગવામાં આવેલી માહિતી અને સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા આપવામાં આવેલા જવાબોના સંદર્ભમાં વિચારણા થવી જોઈએ. ત્યારબાદ કોઈ નવા માપદંડો ઉમેરી શકાય નહીં અથવા હયાત માપદંડો કાઢી શકાય નહીં. તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ નો વાદગ્રસ્ત ઠરાવ પસાર કરીને યુનિવર્સિટીએ અરજદાર પાસેથી એન.ઓ.સી. મેળવવાની જરૂરિયાતને નાબૂદ કરીને દેખીતી રીતે સામાવાળા નં. ૪ ની વહારે આવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, જે એન.ઓ.સી. નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું. તેથી, યુનિવર્સિટીનો સદર ઠરાવ ઘણી શંકાઓ ઉપસ્થિત કરે છે. આ ઠરાવમાં આવો નિર્ણય શા માટે લેવામાં આવ્યો તેના કારણો, કયા પાસાઓ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા હતા અને શું કલમ ૩૫(૨)(એ) દ્વારા જરૂરી આસપાસના વિસ્તારમાં જરૂરિયાત સંતોષવા અંગેના પાસા પર પણ વિચારણા કરવામાં આવી હતી કે નહીં તે દર્શાવવામાં આવ્યું નથી.

૫૦ . એ સાચું હોઈ શકે કે હયાત સંસ્થા પાસેથી એન.ઓ.સી. લેવાની

આવશ્યકતા કાયદાકીય નથી. જોકે, આ આવશ્યકતા યુનિવર્સિટીની હેન્ડબુકમાં દર્શાવવામાં આવી છે કે જે સામાન્ય જનતામાં વ્યાપક પ્રચાર મેળવે છે તેમજ નવી સંસ્થાના જોડાણ માટેના અરજી ફોર્મ પર પણ દર્શાવવામાં આવી છે. જો યુનિવર્સિટી આ જરૂરિયાતને નાબૂદ કરવા માંગતી હતી, તો તેણે સામાવાળા નં. ૪ નું અરજી ફોર્મ સ્વીકારવામાં આવ્યું તે પહેલાં તેમ કરવું જોઈતું હતું. જોકે, અરજી ફોર્મ સ્વીકાર્યા પછી, સદર આવશ્યકતા પ્રસ્તુત માપદંડો પૈકીનો એક બની જાય છે જેને પાછળથી યુનિવર્સિટીની મનસ્વી ઇચ્છાઓ અનુસાર બદલી શકાય નહીં, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે સમાન અભ્યાસક્રમો સાથે નવી કોલેજ ખોલવાની જરૂરિયાત સંતોષકારક રીતે પ્રસ્થાપિત થઈ નથી.

૫૧ . આ જ કારણોસર એકેડેમિક કાઉન્સિલે તેના તારીખ ૨૫.૦૩.૨૦૧૩ ના ઠરાવ દ્વારા ભલામણ કરી હતી કે સદર નવી કોલેજના જોડાણ અંગેનો નિર્ણય મુલતવી રાખવામાં આવે. કોઈ બાબતને મુલતવી રાખવાનો સભાન નિર્ણય લેવો એ એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા વ્યક્ત કરાયેલા ચોક્કસ અભિપ્રાય સમાન છે, જેણે નવી કોલેજ ખોલવાની જરૂરિયાત અંગે સંતોષકારક અભિપ્રાય બાંધ્યો નથી. એકેડેમિક કાઉન્સિલનો ઠરાવ લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટી દ્વારા સુપરત કરવામાં આવેલા અહેવાલ પર આધારિત છે. તેથી, નિર્ણય મુલતવી રાખવાની ભલામણ યોગ્ય વિચારવિમર્શ પછી અને સદર અહેવાલમાં સમાવિષ્ટ કારણો પર આધારિત એક માહિતગાર ભલામણ છે.

૫૨ . કલમ ૩૫(૨)(એ) એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલ બંનેની ખાતરી વિશે વાત કરે છે. જોકે યુનિવર્સિટીના આ બે સત્તામંડળો વિવિધ ક્ષેત્રોમાં કાર્ય કરતા હોઈ શકે, તેમ છતાં, એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે જ્યારે કાયદો કોઈ ચોક્કસ બાબતને ચોક્કસ રીતે કરવાનું ફરમાન કરે છે, ત્યારે તે તે જ રીતે થવી જોઈએ. કાયદાની જોગવાઈઓના વિરોધાભાસમાં જઈને એકેડેમિક કાઉન્સિલની ખાતરીને બાયપાસ કરી શકાય નહીં અથવા અવગણી શકાય નહીં. તેનાથી વિપરીત, રાજ્ય સરકારને સામાવાળા નં. ૪ ના કેસની ઉતાવળે ભલામણ કરીને, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે વાદગ્રસ્ત ઠરાવ પસાર કરીને એકેડેમિક કાઉન્સિલની ખાતરી સંબંધિત આવશ્યકતાને ગેરમાર્ગે દોરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.

૫૩. સામાવાળા નં. ૪ તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી સુનીત એસ. શાહ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કલમ ૨૨(૧) માં પરિકલ્પિત એકેડેમિક કાઉન્સિલની સત્તાઓ અને ફરજો માત્ર યુનિવર્સિટીમાં શિક્ષણ અને પરીક્ષાઓના ધોરણોના નિયંત્રણ અને સામાન્ય નિયમન તથા જાળવણી અંગેની જ છે અને કોલેજના જોડાણ માટે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને ભલામણ કરવા સંબંધિત સદર કલમની પેટા-કલમ (૨) ના ખંડ (૧૨) ને કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૧) ના પ્રકાશમાં વાંચવો જોઈએ. આ અદાલત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી આ દલીલ સ્વીકારવામાં અસમર્થ છે.

૫૪ . કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૨) નીચે મુજબ સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કરે છે:

“૨૨.(૨) અગાઉની જોગવાઈઓની સામાન્યતાને પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિના અને આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ દ્વારા અથવા તે હેઠળ નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવી શરતોને આધીન રહીને, એકેડેમિક કાઉન્સિલ નીચે મુજબની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરશે અને નીચે મુજબની ફરજો બજાવશે, એટલે કે .....

(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

કોલેજના જોડાણ અને સંસ્થાની માન્યતા કે મંજૂરી અંગે એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને કરવાની ભલામણ સંબંધિત કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૨) ના ખંડ (૧૨) ને એકેડેમિક કાઉન્સિલની સત્તાઓ અને ફરજોને માત્ર કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૧) ને આધીન રાખતી અથવા તેના પૂરતી મર્યાદિત કરતી હોય તે રીતે વાંચી શકાય નહીં, કે જે યુનિવર્સિટીના શિક્ષણ અને પરીક્ષાઓના ધોરણોની જાળવણી પર નિયંત્રણ અને સામાન્ય નિયમન તથા જવાબદારીની વાત કરે છે. પેટા-કલમ (૨) સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કરે છે કે એકેડેમિક કાઉન્સિલની સત્તાઓ અને ફરજો અગાઉની જોગવાઈઓ, એટલે કે કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૧) ની સામાન્યતાને પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિનાની છે. યુનિવર્સિટીમાં શિક્ષણ અને પરીક્ષાઓના ધોરણોની જાળવણી પર નિયંત્રણ અને સામાન્ય નિયમન રાખવાની તથા તેના માટે જવાબદાર રહેવાની

એકેડેમિક કાઉન્સિલમાં નિહિત સત્તા અને ફરજ, કોલેજના જોડાણ અને સંસ્થાની માન્યતા કે મંજૂરી અંગે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને ભલામણ કરવાની સ્પષ્ટ સત્તા કરતાં ભિન્ન છે. કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૨) ના ખંડ (૧૨) ને સામાવાળા નં. ૪ ના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી રીતે સીમિત કરીને વાંચી શકાય નહીં. સદર અધિનિયમ દ્વારા એકેડેમિક કાઉન્સિલમાં નિહિત ચોક્કસ સત્તાઓ અને ફરજોને યુનિવર્સિટીના અન્ય કોઈપણ સત્તામંડળ દ્વારા નબળી પાડી શકાય નહીં અથવા અવગણી શકાય નહીં. કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૨) નો ખંડ (૧૬) એવી પરિકલ્પના કરે છે કે એકેડેમિક કાઉન્સિલની સત્તાઓ અને ફરજો પૈકીની એક યુનિવર્સિટીના અધિનિયમ, સ્ટેચ્યુટ્સ, ઓર્ડિનન્સ અને રેગ્યુલેશન્સ દ્વારા તેના પર પ્રદાન કરવામાં આવેલી અથવા લાદવામાં આવેલી તેવી અન્ય સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની અને તેવી અન્ય ફરજો બજાવવાની છે. આ ખંડ સદર અદાલતના એ અભિપ્રાયને વધુ પુષ્ટ કરે છે કે કલમ ૨૨ ની પેટા-કલમ (૨) ના ખંડ (૧૨) માં સ્પષ્ટપણે પરિકલ્પિત એકેડેમિક કાઉન્સિલની સત્તાઓ અને ફરજો સંપૂર્ણ છે અને આ સંબંધમાં એકેડેમિક કાઉન્સિલની ભૂમિકાને ઓછી કરી શકાય નહીં.

૫૫ . ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે જે રીતે સામાવાળા યુનિવર્સિટીએ સદર નવી કોલેજ માટે સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવાની

ભલામણ કરતો વાદગ્રસ્ત ઠરાવ બહાર પાડ્યો છે તે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫(૨)(એ) અને કલમ ૩૫(૪) અને (૫) ની જોગવાઈઓનું સભાનપણે અસહપાલન દર્શાવે છે. સામાવાળા યુનિવર્સિટી કલમ ૩૫ માં પરિકલ્પિત કાર્યપદ્ધતિનું ચુસ્તપણે પાલન કરવા બંધાયેલી છે. બીજી તરફ, રાજ્ય સરકાર મંજૂરી આપતાં પહેલાં કલમ ૩૫(૫) દ્વારા પરિકલ્પિત યોગ્ય તપાસ કરવામાં આવે અને તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવમાં સમાવિષ્ટ તેની માર્ગદર્શિકાનું ચુસ્તપણે પાલન કરવામાં આવે તેની ખાતરી કરવા બંધાયેલી છે. હાલના કેસમાં, ફરજિયાત કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી. સામાવાળા યુનિવર્સિટીએ કલમ ૩૫ ની જોગવાઈઓને બાયપાસ કરીને ઉતાવળે કામ કર્યું છે અને તેની માર્ગદર્શિકાનું ચુસ્તપણે પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોવાની હકીકત હોવા છતાં રાજ્ય સરકારે પણ તેનું જ અનુકરણ કરીને મંજૂરીની ભલામણ કરી છે.

૫૬ . એક તરફ યુનિવર્સિટી વતી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યાં સુધી નીડ કમિટીની નિમણૂકનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવમાં સમાવિષ્ટ રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકાને કોઈ કાયદાકીય બળ નથી અને બીજી તરફ યુનિવર્સિટીએ લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીની નિમણૂક કરવાનું પસંદ કર્યું છે જે સદર સરકારી ઠરાવમાં પણ એક આવશ્યકતા છે. એવું જણાય છે કે યુનિવર્સિટી દ્વારા 'પસંદગી અને અસ્વીકાર' ની નીતિ અપનાવવામાં આવી રહી છે. લોકલ ઇન્સ્પેક્શન

કમિટીની નિમણૂક કરતી વખતે પણ યુનિવર્સિટીએ તેની રચના અંગેની માર્ગદર્શિકાનું પાલન કર્યું નથી. સમિતિમાં ફરજિયાતપણે ચાર સભ્યો હોવા જોઈએ કે જેમાંથી ત્રણ સભ્યો કોરમ બનાવશે. યુનિવર્સિટી દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવેલી સમિતિમાં માત્ર ત્રણ સભ્યો જ છે. તે અપેક્ષા મુજબ એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા નહીં પરંતુ વાઇસ ચાન્સલર દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવી છે. લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટી એક મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે કારણ કે તે સમિતિના સભ્યો સ્થળ તપાસ હાથ ધરી શકે છે અને નક્કી કરી શકે છે કે નવી કોલેજના મકાનો અને માળખાગત સુવિધાઓ નિર્ધારિત આવશ્યકતાઓ અનુસાર છે કે નહીં. યુનિવર્સિટીએ પોતાની અનુકૂળતા મુજબ લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીની નિમણૂક કરવાનું પસંદ કર્યું છે, માર્ગદર્શિકા દ્વારા જરૂરી મુજબ નહીં.

૫૭ . લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીનું મહત્વ અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા મદરેસા મોઇનુલ ઇસ્લામ કેળવણી મંડળ વિ. ગુજરાત રાજ્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદા પરથી જાણી શકાય છે. સામાવાળા નં. ૪ ના વિદ્વાન વકીલ શ્રી સુનીત એસ. શાહે પણ તે જ ચુકાદાના પેરાગ્રાફ ૭ થી ૯ પર આધાર રાખ્યો છે. જ્યાં સુધી અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાના ભાગનો સંબંધ છે, તે નીચે મુજબના શબ્દોમાં સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ ની જોગવાઈઓ સાથે સંબંધિત છે:

"૫. કલમ ૩૫ ની ઉપરોક્ત તમામ જોગવાઈઓ ત્રણ સ્તરે થવા જરૂરી એવા પ્રારંભિક કાર્ય સાથે સંબંધિત છે - (૧) અરજદારના સ્તરે, (૨) સ્થાનિક તપાસ સમિતિની મદદથી એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલના સ્તરે, અને (૩) છેવટે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ તરફ પરત આવતી એકેડેમિક કાઉન્સિલના સ્તરે. એ નોંધી શકાય કે આ તમામ જોગવાઈઓ જોડાણ માટે પરવાનગી આપવાની એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને/અથવા એકેડેમિક કાઉન્સિલની સત્તા વિશે વાત કરતી નથી. આ સંબંધમાં જ અરજદાર વતી તેમજ યુનિવર્સિટી વતી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ સ્થાનિક તપાસ સમિતિની સહાયતાવાળી એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલની ખાતરીની પરિકલ્પના કરે છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જોડાણ માટેની અરજી પેટા-કલમો (૧), (૨), (૩) અને (૪) દ્વારા પરિકલ્પિત પ્રક્રિયા દ્વારા અને માત્ર તે જ પ્રક્રિયા દ્વારા આગળ વધારવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત જોગવાઈઓના સાદા વાંચન પરથી, આ રજૂઆતો સ્વીકારવા યોગ્ય છે. ચોખ્ખું પરિણામ એ છે કે સરકારે તેને સીધી રીતે કરવામાં આવેલી કોઈપણ અરજી ધ્યાને લેવાની નથી. સરકાર જે તબક્કે હસ્તક્ષેપ કરે છે અથવા હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી છે, તે ઉપરોક્ત પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા પછીનો તબક્કો છે અને તે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૫) પરથી જોઈ

શકાય છે. એ પણ નોંધવું જોઈએ કે કલમ ૩૫ ની પેટા-કલમ (૨) ના ખંડો (એ) થી (એલ) ભવિષ્યના કોઈ સમયે આવશ્યકતાઓના પાલનની વાત કરે છે કારણ કે સ્પષ્ટપણે તે તબક્કે જોડાણ આપવું એ પણ ભવિષ્યની બાબત છે. શરતો પૂરી કરવા માટેના જરૂરી ભંડોળ સિવાયના કિસ્સામાં `કરવાની છે અથવા રહેશે' શબ્દોના ઉપયોગમાં આ બાબતની કલ્પના કરી શકાય છે. તેમ છતાં, અરજદારે નિર્ધારિત સમયની અંદર ખંડો (એ) થી (એલ) માં દર્શાવેલ તમામ શરતોને પૂર્ણ કરવા માટે તે કેવી યોજના ધરાવે છે તે સ્પષ્ટ કરવું પડશે. આ બંને કેસોની હકીકતોના સંદર્ભમાં પણ આ પાસું ધ્યાનમાં રાખવું જરૂરી છે. એ પણ ઉમેરી શકાય કે જો અરજદાર અમુક જોખમ વહોરીને, અગાઉથી કેટલાક પગલાં ભરે છે, ઉદાહરણ તરીકે પ્રિન્સિપાલ અને શિક્ષણ સ્ટાફની નિમણૂકની પ્રક્રિયા કરવી, કોલેજ માટે જરૂરી મકાનનું નિર્માણ કરવું અથવા તેની વ્યવસ્થા કરવી, લાયબ્રેરીની જોગવાઈ શરૂ કરવી અથવા શરૂ કરવા જઈ રહ્યા હોય, પ્રિન્સિપાલ અને શિક્ષણ સ્ટાફના અન્ય સભ્યોના રહેઠાણ માટે યોગ્ય જોગવાઈઓ કરવી અથવા કરવા જઈ રહ્યા હોય, પ્રિન્સિપાલ અને શિક્ષણ સ્ટાફના સભ્યોની નિમણૂક માટે કોલેજની પસંદગી સમિતિની નિમણૂક કરવી અથવા કરવા જઈ રહ્યા હોય જેથી પ્રિન્સિપાલના કિસ્સામાં વાઈસ ચાન્સલર દ્વારા નામાંકિત યુનિવર્સિટીના પ્રતિનિધિનો સમાવેશ થાય અને

શિક્ષણ સ્ટાફના સભ્યની ભરતીના કિસ્સામાં, વાઈસ ચાન્સલર દ્વારા નામાંકિત યુનિવર્સિટીના પ્રતિનિધિ અને આવા સભ્યો દ્વારા શીખવવાના વિષય સાથે સંબંધિત વિભાગના વડાનો સમાવેશ થાય અને તેવી જ રીતે આગળ. જોકે, બે મહત્વપૂર્ણ આવશ્યકતાઓ ધ્યાનમાં રાખવાની છે અને તે તે વિસ્તારની જરૂરિયાત અને નાણાકીય સંસાધનો અંગેની છે. ખંડો (એ) થી (એલ) માં સમાવિષ્ટ શરતોનું પાલન થાય છે કે તેનું પાલન થવાની સંભાવના છે તે માટે, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે સ્થાનિક તપાસ સમિતિના અહેવાલ સહિતના તમામ પાસાઓ પર પોતાની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવાનો છે અને તેણે ઉપરોક્ત આવશ્યકતાઓના સંદર્ભમાં અરજીના પ્લસ અને માઈનસ પોઈન્ટ્સ અરજદારને જણાવવાના રહેશે જેથી અરજદાર, જો કોલેજ શરૂ કરવા માટે ગંભીર હોય, તો તેને અરજી પર પુનર્વિચારણા કરવાની એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને વિનંતી કરવાની તક મળી શકે."

(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

સામાવાળા નં. ૪ ના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા પેરાગ્રાફ ૭ થી ૯ ના સંબંધમાં, આ અદાલત એ સમજવામાં અસમર્થ છે કે ચુકાદાના આ ભાગમાંથી સદર

સામાવાળાને શું લાભ મળી શકે છે જે વાસ્તવમાં હાલના મુદ્દા માટે પ્રસ્તુત જણાતો નથી, કે જે સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫ ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવાનો છે.

૫૮ . અરજદારના વિદ્વાન વકીલે શ્રી મોરબી સાર્વજનિક કેળવણી મંડળ સંચાલિત એમએસકેએમ બી.એડ. કોલેજ વિ. નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર ટીચર્સ એજ્યુકેશન અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો છે, જેમાં તેણે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

"૧૧. અપૂરતી સુવિધાઓ ધરાવતી, ઓછા સ્ટાફવાળી અને અમાન્ય શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના બિલાડીના ટોપની જેમ ફૂટી નીકળવાની બાબત આ અદાલતે મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિ. વિકાસ સાહેબરાવ રાઉંડલે અને અન્ય (૧૯૯૨) ૪ એસ.સી.સી. ૪૩૫ માં ધ્યાને લીધી હતી. આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે કેટલાક રાજ્યોમાં શિક્ષણનું ક્ષેત્ર ઓછામાં ઓછી મૂડી રોકાણ સાથેનો ફળદ્રુપ, બારમાસી અને નફાકારક વ્યવસાય બની ગયું હતું અને મંડળીઓ તથા વ્યક્તિઓ કાયદાકીય આવશ્યકતાઓનું પાલન કર્યા વિના આવી સંસ્થાઓ સ્થાપી રહી હતી. કમનસીબ બાબત એ છે કે છેલ્લા બે દાયકામાં આવી સંસ્થાઓની સ્થાપનાને વખોડી કાઢતા આ અદાલતના વારંવારના ચુકાદાઓ છતાં, સમગ્ર દેશમાં

ક્યારેક કાયદાકીય સત્તાવાળાઓની સાંઠગાંઠથી કોલેજોનું બિલાડીના ટોપની જેમ ફૂટી નીકળવાનું ચાલુ રહે છે, જેઓ એનસીટીઇ એક્ટ અને તે હેઠળ ઘડાયેલા રેગ્યુલેશન્સની જોગવાઈઓનો અસરકારક અમલ કરીને આ પ્રક્રિયાને રોકવામાં નિષ્ફળ જાય છે.

૧૨ . પ્રસ્તુત કેસ એવો જ એક કેસ છે જ્યાં અપીલકર્તા દ્વારા સ્થાપિત સંસ્થાનું એક કરતાં વધુ વખત નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે અને ભાવી શિક્ષકોને ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ અને તાલીમ આપવાની તેની ક્ષમતાને ગંભીર રીતે અસર કરતી કેટલીક ખામીઓ ખાસ કરીને દર્શાવવામાં આવી હતી. સદર અધિનિયમ અને રેગ્યુલેશન્સની જોગવાઈઓ હેઠળ નિર્ધારિત અન્ય આવશ્યકતાઓ ઉપરાંત, જગ્યા અને સ્ટાફની અપૂરતીતા એ એવી બાબત છે જે કોઈપણ સંસ્થાને માન્યતા મેળવવા માટે અયોગ્ય ઠેરવે છે. આવી ખામીઓ સામે અમારી સમક્ષ કોઈ વિવાદ કરવામાં આવ્યો નથી કે હાઈકોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશો અનુસાર હાથ ધરવામાં આવેલા નવીનતમ નિરીક્ષણના આધારે રજૂ કરાયેલા અહેવાલ સહિત સમયાંતરે નિરીક્ષણ ટીમો દ્વારા રજૂ કરાયેલા અહેવાલોના પ્રકાશમાં તેનો વિવાદ કરી શકાય તેમ પણ નથી.

૧૩. એ સમજવું મુશ્કેલ છે કે જ્યારે સંસ્થા પાસે પોતાના નામે જમીન ન હતી કે જેમાં તે તાલીમ કાર્યક્રમ ચલાવી શકે તેવું મકાન પણ બાંધેલું ન

હતું ત્યારે હાઇકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ પછી સંસ્થા રેગ્યુલેશન્સની આવશ્યકતાઓનું પાલન અને ખામીઓ સંપૂર્ણપણે દૂર કર્યાનો અહેવાલ કેવી રીતે આપી શકે. સંસ્થા એવી ઇમારતમાં ચલાવવામાં આવી રહી હતી જે અન્ય બે કોલેજો દ્વારા સંયુક્ત રીતે વાપરવામાં આવતી હતી તે હકીકત પોતે જ તેની તરફેણમાં આપવામાં આવેલી માન્યતા પાછી ખેંચી લેવાનું વાજબી ઠેરવવા માટે પૂરતી હતી. નિરીક્ષણ ટીમ દ્વારા એ પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે અપીલકર્તા દ્વારા નોકરી પર રાખવામાં આવેલા ચાર વ્યાખ્યાતાઓ જરૂરી એમ.એડ. લાયકાત ધરાવતા ન હતા. એટલું કહેવું પૂરતું છે કે સંસ્થામાં આવશ્યક માળખાગત સુવિધાઓનો અભાવ હતો જે અગાઉ તેને આપવામાં આવેલી માન્યતા પાછી ખેંચી લેવાનું સ્પષ્ટપણે વાજબી ઠેરવે છે.

....

૧૭ . બીજું, કારણ કે આ અદાલતે સમયાંતરે આપેલા નિર્ણયોની લાંબી શ્રેણીમાં માત્ર સહાનુભૂતિપૂર્વકની વિચારણાઓના આધારે વિદ્યાર્થીઓને અમાન્ય સંસ્થાઓમાં ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવાને અસ્વીકાર કર્યો છે. એન.એમ. નાગેશ્વરમ્મા માં આ અદાલતે અમાન્ય સંસ્થામાં પ્રવેશ મેળવેલા વિદ્યાર્થીઓને પરવાનગી આપવાની અરજ સાથે કામ પાર પાડતી વખતે અવલોકન કર્યું હતું: (એસ.સી.સી. પૃષ્ઠ ૧૭૦-૭૧, પેરા ૩)

“૩. .... અમે આ વિનંતીઓ સ્વીકારવામાં અસમર્થ છીએ. સરકાર

દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી પ્રેસ નોટોની શ્રેણી છતાં આ સંસ્થાઓ સ્થાપવામાં આવી હતી અને આ સંસ્થાઓમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો. જો અદાલતના આદેશ દ્વારા અમે સરકારને તેઓને પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી આપવાનો નિર્દેશ આપીએ તો અમે વ્યવહારિક રીતે અનધિકૃત સંસ્થાઓની સ્થાપનાને પ્રોત્સાહન આપીશું અને તેને માફ કરીશું. એ યોગ્ય નથી કે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ અથવા અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અદાલતનું અધિકારક્ષેત્ર આવા હેતુ માટે વેડફી નાખવામાં આવે. શિક્ષક તાલીમ સંસ્થાઓ કાચી ઉંમરના બાળકોને ભણાવવા માટે છે અને યોગ્ય અને પૂરતી તાલીમ મેળવી ન હોય તેવા શિક્ષકોને અમે નિર્દોષ અને અજાણ બાળકો પર છોડી શકીએ નહીં. સાચું છે કે તેઓએ પરીક્ષા પાસ કરવી જરૂરી રહેશે પરંતુ તે પૂરતું ન હોઈ શકે. યોગ્ય રીતે સંગઠિત અને સુસજ્જ તાલીમ સંસ્થામાં ચોક્કસ લઘુત્તમ સમયગાળા માટેની તાલીમ કદાચ શિક્ષક તરીકે વિધિવત શરૂઆત કરતાં પહેલાં આવશ્યક છે. ખર્ચ સાથે રિટ પિટિશનો નામંજૂર કરવામાં અમને કોઈ ખચકાટ નથી."

૧૮ . આ જ અર્થમાં આ અદાલતનો ભગવાન બુદ્ધ પ્રાઇમરી ટીચર્સ ટ્રેનિંગ કોલેજ અને અન્ય વિ. બિહાર રાજ્ય (૧૯૯૦) સપ્લી. એસ.સી.સી. ૭૨૨ નો નિર્ણય છે, જ્યાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું: (એસ.સી.સી. પૃષ્ઠ ૭૨૩, પેરા ૨)

"૨. અરજ કરવામાં આવી છે તેવી કોઈ પરવાનગી આપવી શક્ય નથી કારણ કે આવી પરવાનગી આપવી એ એજ્યુકેશન એક્ટની જોગવાઈઓનું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન કરશે (જુઓ તારીખ ૨૫-૧૧-૧૯૮૭ ના રોજ નક્કી થયેલ એસ.એલ.પી. નં. ૧૨૦૧૪/૧૯૮૭ અને એ.પી. ક્રિશ્ચિયન્સ મેડિકલ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી વિ. આંધ્રપ્રદેશ સરકાર માં ચુકાદાઓ)."

૧૯ . તમિલનાડુ રાજ્ય વિ. સેન્ટ જોસેફ ટીચર્સ ટ્રેનિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ (૧૯૯૧) ૩ એસ.સી.સી. ૮૭ માં, આ અદાલતે માનવતાવાદી ધોરણે અમાન્ય સંસ્થાઓમાં પ્રવેશ મેળવેલા વિદ્યાર્થીઓને રાહત આપવા સામે ફરી એકવાર ખામી શોધી કાઢી હતી. આ અદાલતે જણાવ્યું હતું: (એસ.સી.સી. પૃષ્ઠ ૮૯-૯૦, પેરા ૬)

"૬. અનધિકૃત શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવાની અને ત્યારબાદ વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી મેળવવાની પ્રથાને આ અદાલત દ્વારા અણગમાની નજરે જોવામાં આવી છે. ... એ.પી. ક્રિશ્ચિયન્સ મેડિકલ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી વિ. આંધ્રપ્રદેશ સરકાર (૧૯૮૬) ૨ એસ.સી.સી. ૬૬૭ માં, જોડાણ આપવામાં આવ્યું ન હોવા છતાં વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી આપવા માટે સંસ્થા અને વિદ્યાર્થીઓ વતી કરવામાં આવેલી સમાન વિનંતી આ અદાલત દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી. અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે સંસ્થા સંલગ્ન

કે માન્યતા પ્રાપ્ત ન હોય તેવા સંજોગોમાં વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી આપવા માટે જે પ્રકારનો નિર્દેશ માંગવામાં આવ્યો છે તે અધિનિયમ અને રેગ્યુલેશન્સની જોગવાઈનું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન હશે. અદાલત વિદ્યાર્થીઓને કાયદાની અવગણના કરવાનો નિર્દેશ આપવા માટે પક્ષકાર બની શકે નહીં કારણ કે તે કાયદાના શાસનનો નાશ કરશે. કુલ બેંચે આ નિર્ણયો અને અવલોકનોની નોંધ લીધી હતી અને તેમ છતાં તેણે માનવતાવાદી ધોરણે વિદ્યાર્થીઓને રાહત આપી હતી. અદાલતો કાયદાથી વિરુદ્ધ જઈને માનવતાવાદી ધોરણે કોઈ પક્ષકારને રાહત આપી શકે નહીં. કારણ કે અમાન્ય સંસ્થાઓના વિદ્યાર્થીઓ સરકારના શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા લેવામાં આવતી પરીક્ષામાં બેસવા માટે કાયદેસર રીતે હકદાર ન હતા, તેથી હાઇકોર્ટે આવા વિદ્યાર્થીઓને જાહેર પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી આપીને કાયદાનું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું. કુલ બેંચ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશો કાયદાના શાસન માટે વિનાશક છે. કારણ કે ડિવિઝન બેંચે કુલ બેંચના ચુકાદાને અનુસરીને વાદગ્રસ્ત હુકમો જારી કર્યા હતા, તેથી વાદગ્રસ્ત હુકમો કાયદામાં ટકી શકે તેમ નથી."

૨૦ . મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિ. વિકાસ સાહેબરાવ રાઉંડલે અને ભારતીય એજ્યુકેશન સોસાયટી વિ. હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય નો પણ સંદર્ભ આપી શકાય છે. પછીના કેસમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું: (ભારતીય એજ્યુકેશન સોસાયટી કેસ, એસ.સી.સી. પૃષ્ઠ ૫૩૩, પેરા ૧૫)

"૧૫. અમાન્ય સંસ્થાઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવાની અને ત્યારબાદ વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી મેળવવાની પ્રથાને આ અદાલત દ્વારા વારંવાર અસ્વીકાર કરવામાં આવ્યો છે (જુઓ એન.એમ. નાગેશ્વરમ્મા વિ. આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય, એ.પી. ક્રિશ્ચિયન મેડિકલ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી વિ. આંધ્રપ્રદેશ સરકાર અને મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિ. વિકાસ સાહેબરાવ રાઉંડલે). તેથી, ૧૯૯૯ માં પ્રવેશ મેળવેલા વિદ્યાર્થીઓની અરજ કે જેમાં તેઓના પ્રવેશને નિયમિત કરવા માટે બોર્ડ દ્વારા લેવામાં આવતી જેબીટી પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી આપવાનો નિર્દેશ માંગવામાં આવ્યો હતો તેને નામંજૂર કરતા હાઈકોર્ટના નિર્ણયમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનું અમને કોઈ કારણ જણાતું નથી. ૧૯૯૯ ના પ્રવેશોના સંબંધમાં સોસાયટી/સંસ્થા અને વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી બે અપીલો (૨૦૧૧ ની સિવિલ અપીલ નં. ૧૨૨૮ અને ૧૨૨૯) તેથી નામંજૂર થવાને પાત્ર છે."

૨૧ . ઉપરોક્ત કેસો અને હાલના કેસ વચ્ચે કોઈ અલગ વિશેષતા નથી કે જેથી અમે કોઈ વિસંગત સૂર કાઢીએ. અપીલકર્તા દ્વારા સ્થાપિત સંસ્થા એનસીટીઇ એક્ટ અને રેગ્યુલેશન્સ હેઠળ જરૂરી માળખાગત સુવિધાઓથી સજ્જ નથી. તે ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ આપવાની સ્થિતિમાં નથી, ભલે સત્ર ૨૦૧૧-૨૦૧૨ માટેના પ્રવેશો હાઈકોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલા વચગાળાના નિર્દેશો અનુસાર કરવામાં આવ્યા હતા. તેથી, વિદ્યાર્થીઓને અપીલકર્તાની

અમાન્ય સંસ્થામાં ચાલુ રાખવાની અથવા તેઓને પરીક્ષામાં બેસવાની પરવાનગી આપવામાં આવે તેવો નિર્દેશ આપવાની અરજ નામંજૂર કરવામાં અમને કોઈ ખચકાટ નથી.

૨૨ . જોકે, અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે આ હુકમ આવા વિદ્યાર્થીઓને કોઈ પૂર્વગ્રહ ન થાય તે માટે યુનિવર્સિટીની પસંદગી અને કાઉન્સેલિંગ પ્રક્રિયા દ્વારા પ્રવેશ મેળવેલા વિદ્યાર્થીઓને અન્ય માન્યતા પ્રાપ્ત કોલેજોમાં પુનઃ ફાળવણી કરવાની શક્યતા તપાસવામાં સામાવાળા-યુનિવર્સિટીને રોકશે નહીં. આગામી સત્ર માટે આવી પુનઃ ફાળવણી કદાચ એવા વિદ્યાર્થીઓ માટે પરિસ્થિતિનો સંપૂર્ણ ઉકેલ ન લાવી શકે કે જેઓએ અભ્યાસક્રમ નવેસરથી શરૂ કરવો પડી શકે છે પરંતુ તે સુનિશ્ચિત કરશે કે જો આવા પ્રવેશો/પુનઃ ફાળવણી ખરેખર શક્ય હોય, તો વિદ્યાર્થીઓ એનસીટીઇ દ્વારા માન્યતા ન ધરાવતી કોલેજમાં પોતાનો સમય બગાડવાને બદલે માન્યતા પ્રાપ્ત કોલેજમાં પોતાનો અભ્યાસ પૂર્ણ કરી શકે. જોકે, અમે આ પાસાને તેના નિયમો અને રેગ્યુલેશન્સને ધ્યાનમાં રાખીને અને આવી ગોઠવણ કરવા માટે બેઠકોની ઉપલબ્ધતા તેમજ જે નિયમો અને શરતો પર તે કરી શકાય તેને આધીન રહીને યોગ્ય સ્તરે યુનિવર્સિટીની વિચારણા માટે સંપૂર્ણપણે છોડીએ છીએ. આ હુકમ અસરગ્રસ્ત વિદ્યાર્થીઓને અપીલકર્તા કોલેજ સામે કાયદેસર રીતે માન્ય હોય તેવી રાહતો માંગવામાં પણ રોકશે નહીં જેમાં તેઓની પાસેથી વસૂલ કરવામાં આવેલી ફી પરત કરવાની રાહતનો પણ સમાવેશ થાય છે.”

(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

આ ચુકાદા પર અરજદાર દ્વારા એવી રજૂઆતને પુષ્ટિ આપવા માટે આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ખોલવામાં આવેલી નવી કોલેજ પાસે યોગ્ય મકાનો કે માળખાગત સુવિધાઓ નથી અને સદર સામાવાળા વિદ્યાર્થીઓનો આશરો લઈ શકે નહીં અને તે આધારો પર સહાનુભૂતિ મેળવી શકે નહીં જ્યારે કોલેજ ચલાવવાની સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી કાયદેસર અને યોગ્ય રીતે આપવામાં આવી નથી.

૫૯ . અરજદારો વતી આધાર રાખવામાં આવેલો અન્ય એક ચુકાદો આદર્શ શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય અને અન્ય વિ. સુભાષ રહંગડાલે અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં છે જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

"૭૮. અપીલકર્તાઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલે એ સ્થિતિ સામે ગંભીરતાથી વિરોધ કર્યો ન હતો કે રેગ્યુલેશન ૭(૨), (૩), (૪), (૫) અને (૯) સાથે વંચાણે લેતાં કલમો ૧૪(૩) અને ૧૫(૩) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ ફરજિયાત છે અને જ્યાં સુધી પ્રાદેશિક સમિતિને ખાતરી ન થાય કે અરજદારે ૧૯૯૩ ના અધિનિયમ અને રેગ્યુલેશન્સમાં નિર્ધારિત ફરજિયાત શરતો પૂર્ણ કરી છે ત્યાં સુધી તે માન્યતા આપી શકે નહીં. તેઓએ એ બાબતનો પણ વિવાદ કર્યો ન હતો કે કલમ ૧૬ ને ધ્યાને લેતાં, જ્યાં સુધી સંબંધિત સંસ્થાએ કલમ ૧૪ હેઠળ માન્યતા અથવા કલમ ૧૫ હેઠળ અભ્યાસક્રમ કે

તાલીમ માટે પરવાનગી મેળવી ન હોય ત્યાં સુધી પરીક્ષા લેનાર સંસ્થા કોઈપણ સંસ્થાને તાતપુરતું કે કાયમી જોડાણ આપી શકે નહીં અથવા માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થા દ્વારા ચલાવવામાં આવતા તાલીમના અભ્યાસક્રમો માટે પરીક્ષા યોજી શકે નહીં.

૭૯ . જે બાબત પર ભાર મૂકવાની જરૂર છે તે એ છે કે રેગ્યુલેશન્સ ૭ અને ૮ ના પ્રસ્તુત ખંડો સાથે વંચાણે લેતાં કલમો ૧૪(૩) અથવા ૧૫(૩) માં સમાવિષ્ટ ફરજિયાત શરતો પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી શિક્ષક તાલીમ અભ્યાસક્રમ ચલાવવા ઈચ્છતી કોઈપણ સંસ્થાને કોઈ માન્યતા/પરવાનગી આપી શકાય નહીં અને રેગ્યુલેશન ૮(૧૦) સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૧૭એ માં સમાવિષ્ટ નકારાત્મક આદેશને ધ્યાને લેતાં, કોઈપણ સંસ્થા જ્યાં સુધી પ્રાદેશિક સમિતિ પાસેથી બિનશરતી માન્યતા અને પરીક્ષા લેનાર સંસ્થા પાસેથી જોડાણ પ્રાપ્ત ન કરે ત્યાં સુધી કોઈપણ વિદ્યાર્થીને પ્રવેશ આપી શકે નહીં."

૪૦. અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલે નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર ટીચર એજ્યુકેશન અને અન્ય વિ. વિનસ પબ્લિક એજ્યુકેશન સોસાયટી અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર વધુમાં આધાર રાખ્યો છે, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

"૩૩. હવે, અપીલકર્તા તરફેના વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતના છેલ્લા મુદ્દા પર આવીએ. તેઓ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે એનસીટીઇએ દરેક

તબક્કે પોતાના નિર્ણયમાં વિલંબ કર્યો હતો અને આવો વિલંબ ઇરાદાપૂર્વકનો હતો અને તેથી, વાસ્તવમાં કોઈ ત્રુટિઓ ન હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, સોસાયટી વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવા અને શિક્ષણ આપવા માટે મજબૂર બની હતી. આ અદાલતના અનેક ચુકાદાઓમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે તેમ, એનસીટીઇ તરફથી માન્યતા અને યુનિવર્સિટી/પરીક્ષા સંસ્થા તરફથી જોડાણ વિના, શૈક્ષણિક સંસ્થા વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપી શકે નહીં. શૈક્ષણિક સંસ્થા કાયદાથી વાકેફ હોય તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. પ્રવેશ મેળવનારા વિદ્યાર્થીઓ નાની ઉંમરના નથી. તેઓ સ્નાતક છે. તેઓ સંસ્થા માન્યતા અને જોડાણ ધરાવે છે કે કેમ તેની પૂછપરછ કરે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. જો અમે એમ કહેવાની છૂટ લઈએ તો, સંસ્થાએ બેપરવાહ રીતે પ્રવેશ આપ્યા હતા. સંભવતઃ, તેના હોદ્દેદારો એવી માન્યતા ધરાવતા હતા કે તેઓ અજોડ તેજસ્વી બુદ્ધિ ધરાવે છે. પ્રવેશ મેળવનારા વિદ્યાર્થીઓ સંભવતઃ એ વિચારમાં ડૂબેલા હતા કે અજ્ઞાનતા એ પરમાનંદ છે. એ જણાવવું પણ જરૂરી છે કે સંસ્થામાં શિક્ષણનું વ્યાપારીકરણ કરવાનો અને નાણાં કમાવવાનો આતુર ઉત્સાહ હતો, અને તે એ હકીકત ભૂલી ગઈ હતી કે આવું વલણ વિનાશ તરફ દોરી જાય છે. વિદ્યાર્થીઓએ તેમના પ્રયાસને, જો કોઈ હોય તો, કાયદાકીય પવિત્રતા પ્રાપ્ત છે કે નહીં તેની એક ક્ષણ પણ ચિંતા કર્યા વિના ડિગ્રી મેળવવાની પ્રચંડ આતુરતા દર્શાવી હતી. આવા વલણો માત્ર પતન (સજા) જ લાવે છે. એ કહેવું ખોટું નહીં હોય કે આ એવો કેસ નથી કે જેણે સંસ્થા અથવા વિદ્યાર્થીઓને બે આફતો વચ્ચે (સિલા અને કેરીબ્ડિસ વચ્ચે) પસંદગી કરવાની ફરજ પાડી હોય. તેનાથી વિપરીત, તે બંને અત્યંત સતર્ક

(આર્ગસ-આઇડ) રહે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવતી હતી. મૂળભૂત સૂત્ર "પારદર્શિતા" હોવું જોઈતું હતું. કમનસીબે, સંસ્થાએ વિદ્યાર્થીઓના વિશ્વાસ સાથે વિશ્વાસઘાત કર્યો અને વિદ્યાર્થીઓએ, એક રીતે, પોતાની બુદ્ધિને કુંઠિત બનાવી દીધી. સંસ્થાએ નિર્ણાયક રીતે બેદરકારીના લક્ષણો દર્શાવ્યા. એવું જણાય છે કે તેઓ ભૂલી ગયા હતા કે તેઓ કાયદાને જવાબદાર છે. વિદ્યાર્થીઓએ, "આશાનું સ્વપ્ન" જોતી વખતે, અજાણ હોવાનો ઢોંગ કરવાનું પસંદ કર્યું. કાયદો આ બેમાંથી એકેય વિચારને માન્ય રાખતો નથી. તેથી, અપીલકર્તા વતી આતુરતા, આવેગ અને હતાશા સાથે રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલ સ્વીકારવા યોગ્ય નથી અને તે અનુસાર અમે કોઈપણ ખચકાટ વિના તેને નકારી કાઢીએ છીએ."

(ભારપૂર્વક ઉમેરેલ)

૬૧ . અગાઉ જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ, જ્યારે કાનૂન કોઈ ચોક્કસ બાબત કરવા માટે ચોક્કસ કાર્યપદ્ધતિ નિર્ધારિત કરે છે, ત્યારે તે તે ચોક્કસ રીતે જ થવી જોઈએ. એકેડેમિક કાઉન્સિલનો અભિપ્રાય જોડાણ અંગેનો નિર્ણય મુલતવી રાખવાનો હતો તોપણ તેના અભિપ્રાયને ધ્યાનમાં લેવો સામાવાળા યુનિવર્સિટી માટે અનિવાર્ય હતું. માત્ર એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલનો સંતોષ પૂરતો નથી. હયાત કોલેજ જેવા જ સમાન અભ્યાસક્રમો પ્રદાન કરતી નવી કોલેજ ખોલવા માટે તે વિસ્તારમાં રહેલી જરૂરિયાત સંબંધે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલ બંનેનો સંતોષ હોવો જરૂરી છે. સામાવાળા યુનિવર્સિટી સદર

અધિનિયમની કલમ ૩૫ માં નિર્ધારિત કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કરવા બંધાયેલી છે. અરજી ફોર્મમાં વ્યક્ત કરાયેલ સામાવાળા નં. ૪ નું આ કથન (ઇપ્સે ડિક્સીટ) કે અરજદાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતી કોલેજ પર પ્રતિકૂળ અસર પડશે નહીં, તેને અંતિમ અને નિર્વિવાદ સત્ય માની શકાય નહી . યુનિવર્સિટી દ્વારા તમામ પ્રસ્તુત પરિબળો પર સ્વતંત્ર અને ઊંડાણપૂર્વક વિચારણા (વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ) કરવી જરૂરી છે. સદર અધિનિયમની કલમ ૩૫(૪) ના પરંતુકમાં જોગવાઈ કર્યા મુજબ, જો એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ એકેડેમિક કાઉન્સિલના અભિપ્રાય સાથે અસંમત હોય, તો તે પોતાની ટિપ્પણીઓ સાથે અથવા તેના વિના આ બાબત એકેડેમિક કાઉન્સિલને પરત સંદર્ભિત કરવા બંધાયેલી છે, જે પછી એકેડેમિક કાઉન્સિલ કોલેજના જોડાણ અંગેના પોતાના વિચારો ફરીથી એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને જણાવશે. આ કાર્યપદ્ધતિનું એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા પાલન કરવામાં આવ્યું નથી, કે જેણે એકેડેમિક કાઉન્સિલના અભિપ્રાયની અવગણના કરી છે અને સીધી જ રાજ્ય સરકારને ભલામણ મોકલી આપી છે.

૬૨. સામાવાળા યુનિવર્સિટી તરફેના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર તે વિસ્તારમાં ઈજારો (મોનોપોલી) સ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છે, જે સમાજના હિતમાં અને જાહેર હિતમાં માન્ય રાખી શકાય નહીં. શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં કોઈ ઈજારો હોઈ શકે નહીં કારણ કે વિવિધ અભ્યાસક્રમો પ્રદાન કરતી નવી

સંસ્થાઓ ખોલવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી, જો આવી સંસ્થાઓ એવી નિર્ધારિત આવશ્યકતાઓ સંતોષતી હોય કે તે વિસ્તારમાં આવી સંસ્થાઓ ખોલવાની વાસ્તવિક જરૂરિયાત છે. જો યોગ્ય તપાસ પછી આવી જરૂરિયાત પ્રસ્થાપિત થાય, તો ઈજારો સ્થાપિત કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી. એટલું જ મહત્વપૂર્ણ પાસું એ પણ છે કે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ વચ્ચેની બિનઆરોગ્યપ્રદ હરીફાઈને ડામવી જોઈએ. એક સંસ્થાએ અન્ય સંસ્થાના ભોગે નુકસાન વેઠવું ન જોઈએ. આ બંને પાસાઓ વચ્ચે યોગ્ય સંતુલન જાળવવું જરૂરી છે. હાલના કેસમાં, યુનિવર્સિટીએ કલમ ૩૫(૨) ની જોગવાઈઓ અને રાજ્ય સરકારના સરકારી ઠરાવને અનુરૂપ કાર્ય કર્યું નથી, તેથી, અરજદાર ઈજારો સ્થાપિત કરવા ઇચ્છુક છે તેમ કહેવાની સ્થિતિમાં તે ભાગ્યે જ છે. આવી દલીલ, સપાટી પર આકર્ષક હોવા છતાં, તથ્યહીન છે. આ અદાલત યુનિવર્સિટી તરફેના વિદ્વાન વકીલની એ રજૂઆત સાથે સંમત થતી નથી કે ઈજારો ઊભો કરવા માંગવાના આધારે અરજી ચાલુ રાખવા માટે અરજદાર પાસે કોઈ સ્થાન (લોકસ સ્ટેન્ડાઇ) નથી.

૬૩ . સામાવાળા યુનિવર્સિટી એક સ્વાયત્ત સંસ્થા છે. તેમ છતાં, સ્વાયત્તતાનો અર્થ એવો નથી કે તેના સત્તાવાળાઓ તે જ અધિનિયમની જોગવાઈઓની અવગણના કરવા સ્વતંત્ર છે કે જેના કારણે યુનિવર્સિટી અસ્તિત્વ ધરાવે છે. યુનિવર્સિટી સદર અધિનિયમની ઉપજ છે અને તેના શબ્દો અને ભાવનાનું પાલન કરવા બંધાયેલી છે.

૬૪ . સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા જે રીતે બાબત હાથ ધરવામાં આવી છે તેમાં

ઉપરોક્ત ક્ષતિઓની નોંધ લેતી વખતે, આ અદાલત રાજ્ય સરકારને તેના હિસ્સાના દોષમાંથી મુક્ત કરી શકે નહીં. તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૧૦ ના સરકારી ઠરાવમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે જોડાણ માટેની તમામ અરજીઓ સદર માર્ગદર્શિકા મુજબ જ મોકલવામાં આવશે. તેમ કહ્યા પછી પણ, રાજ્ય સરકારે એ હકીકત પ્રત્યે આંખ આડા કાન કર્યા છે કે યુનિવર્સિટીએ તેના દ્વારા ઘડવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકા મુજબ નીડ કમિટીની નિમણૂક કરી નથી. વધુમાં, યુનિવર્સિટી દ્વારા રચવામાં આવેલી લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટી સરકારી ઠરાવની શરતો અનુસાર નથી. રાજ્ય સરકારે એ પાસાની પણ અવગણના કરી છે કે ભલામણ કરતી વખતે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા એકેડેમિક કાઉન્સિલ દ્વારા લેવાયેલા અભિપ્રાયની ઉપેક્ષા કરવામાં આવી છે. ઉપરોક્ત તમામ પ્રસ્તુત પાસાઓને ધ્યાનમાં લીધા વિના, રાજ્ય સરકારે સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી નવી કોલેજને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવામાં લેશમાત્ર સમય લીધો નથી. સામાવાળા યુનિવર્સિટી અને રાજ્ય સરકાર બંનેએ સદર અધિનિયમ અને સરકારી ઠરાવની આવશ્યકતાઓની અવગણના કરવાનું અથવા પોતાની અનુકૂળતા મુજબ અડધા મને તેનું પાલન કરવાનું પસંદ કર્યું છે, પરંતુ ચુસ્તપણે જરૂરી મુજબ નહીં.

૬૫. અન્ય એક ચોંકાવનારું પાસું ઉલ્લેખનીય છે. સામાવાળા નં. ૪ ની યુનિવર્સિટી સમક્ષની અરજી તેના તારીખ ૨૮.૦૩.૨૦૧૨ ના કવરિંગ લેટર સાથે મોકલવામાં આવી હતી. (અરજદારની) હયાત કોલેજ પાસેથી

એન.ઓ.સી. મેળવવાનો માપદંડ તે સમયે સંપૂર્ણપણે અમલમાં હતો. એન.ઓ.સી. આપવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો. નવી કોલેજ ખોલવાની વાસ્તવિક જરૂરિયાત હતી તે અંગે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને એકેડેમિક કાઉન્સિલને સંતુષ્ટ કરવાનું સામાવાળા નં. ૪ માટે અનિવાર્ય હતું. આ બાબત તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ સુધી તે તબક્કે સ્થગિત રહી, જ્યારે એકેડેમિક કાઉન્સિલે લોકલ ઇન્સ્પેક્શન કમિટીના આધારે, સામાવાળા નં. ૪ ની અરજી પરનો નિર્ણય મુલતવી રાખવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલને ભલામણ કરી. આશ્ચર્યજનક રીતે, તે જ તારીખના વાદગ્રસ્ત ઠરાવ દ્વારા, એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે પચ્ચીસ કિલોમીટરની ત્રિજ્યામાં હયાત કોલેજ પાસેથી એન.ઓ.સી. મેળવવાની આવશ્યકતા રદ કરી દીધી. એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલનો વાદગ્રસ્ત ઠરાવ જેટલા જવાબો આપે છે તેના કરતાં વધુ પ્રશ્નો ઉભા કરે છે. ઠરાવનો સમયગાળો, અરજદાર દ્વારા એન.ઓ.સી. આપવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો તે હકીકત અને યુનિવર્સિટીના અરજી ફોર્મ તથા હેન્ડબુકમાં દર્શાવેલ માપદંડને તેની વિચારણાની અધવચ્ચે બદલવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે તે પાસું, સામાવાળા નં. ૪ ના હિતમાં સહાય કરવા માટે કોઈ છૂપા, વ્યક્તિલક્ષી કારણો અસ્તિત્વમાં હોવાની શક્યતા તરફ નિર્દેશ કરે છે કે જેણે આવા અચાનક અને આકસ્મિક નિર્ણયને પ્રેરિત કર્યો હોઈ શકે. રેકોર્ડ પરના સાધન-સામગ્રી પરથી એવું જણાતું નથી કે વાદગ્રસ્ત ઠરાવ સંગીન સાધન-સામગ્રી પર આધારિત છે અથવા સંગીન

કારણોસર નિષ્પક્ષપણે પસાર કરવામાં આવ્યો છે.

૬૬ . એ બાબત નજરઅંદાજ કરી શકાય નહીં કે યુનિવર્સિટી અને રાજ્ય સરકાર વિદ્યાર્થીઓને ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ પ્રદાન કરવામાં આવે તેની ખાતરી કરવાની જવાબદારી ધરાવે છે, જે હેતુ માટે આપવામાં આવતા શિક્ષણના પ્રકાર માટેની જરૂરિયાત, પ્રસ્તાવિત સંસ્થામાં સુવિધાઓ અને માળખાગત સુવિધાઓ તથા અન્ય કેટલાક પ્રસ્તુત પરિબળોને ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર રહે છે. આ ક્ષેત્રમાં જ સદર અધિનિયમ અને રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકાઓનું મહત્વ વધે છે.

૬૭ . એક પ્રશ્ન અનુત્તરિત રહે છે. તે રાજ્ય સરકાર દ્વારા પોતાની જ માર્ગદર્શિકાના ભંગમાં સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવામાં દર્શાવવામાં આવેલી ઉતાવળ અંગેનો છે. એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલે તારીખ ૧૧.૦૬.૨૦૧૩ ના રોજ રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરી હતી. રાજ્ય સરકારે, રેકોર્ડ સમયમાં, સદર ભલામણના આધારે માત્ર સોળ દિવસની અંદર જ, તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૧૩ ના રોજ સામાવાળા નં. ૪ ને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપી દીધી હતી. જો સામાન્ય જનતાની તમામ ફરિયાદોનો આટલા ટૂંકા ગાળામાં નિકાલ કરવામાં આવે, તો આશા રાખવાનું કારણ છે! જો કે, આ માત્ર એક આશાવાદી કલ્પના જ છે. પોતાની ઉતાવળમાં, રાજ્ય સરકારે એ પાસાની અવગણના કરી છે કે તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવમાં તેની પોતાની શરતો કે જે મુજબ અરજી તેમાં

નિર્ધારિત માર્ગદર્શિકા અનુસાર જ ચુસ્તપણે આગળ મોકલવાની રહે છે, તેનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી. તેથી, કોઈને પણ આશ્ચર્ય થાય કે જ્યારે સદર અધિનિયમ અને સરકારી ઠરાવની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં અનેક ત્રુટિઓ હતી, ત્યારે સામાવાળા નં. ૪ ને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા માટે યુનિવર્સિટીની એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ અને રાજ્ય સરકાર આટલી ઉતાવળમાં કેમ હતી. આ પાસું એવી શંકા પેદા કરે છે કે અન્ય બાહ્ય પરિબળો અસ્તિત્વમાં હોઈ શકે છે કે જેણે આ નિર્ણયને પ્રભાવિત કર્યો હોઈ શકે. રાજ્યમાં ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણના મહત્વને જોતાં માત્ર એવી આશા જ રાખી શકાય કે આવું ન હોય.

૬૮. સામાવાળા નં. ૪ ના વર્તનની નોંધ લેવી જરૂરી છે. રાજ્ય સરકારે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪ થી આગળ માટે નવી કોલેજ ચલાવવા સારૂ સામાવાળા નં. ૪ ને તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૧૩ ના રોજ સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપી છે. સ્વીકૃતપણે, આજદિન સુધી કોઈ માન્યતા કે જોડાણ આપવામાં આવ્યું નથી. આ હોવા છતાં, સામાવાળા નં. ૪ એ વર્તમાનપત્રોમાં એક જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરી છે, જેની નકલ એનેક્ષર-એચ તરીકે સામેલ છે, જેમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે સદર નવી કોલેજ સામાવાળા નં. ૩ યુનિવર્સિટી સાથે સંલગ્ન છે. આ બાબત સામાવાળા નં. ૪ તરફથી જાહેર જનતા સમક્ષ સ્પષ્ટપણે એક ખોટી રજૂઆત (ગેરમાર્ગે દોરનારી રજૂઆત) છે કારણ કે આજદિન સુધી કોઈ જોડાણ કે માન્યતા આપવામાં આવી નથી. સદર નવી કોલેજ માત્ર સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરીના આધારે ચાલી રહી છે જે

ઔપચારિક જોડાણ કે માન્યતા રચતી નથી. આ પાસાનો સામાવાળા નં. ૪ તરફેના વિદ્વાન વકીલ અથવા વિંદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ દ્વારા ઇનકાર કરવામા આવ્યો નથી. આવી જાહેરાતોના જોરે, સામાવાળા નં. ૪ એ તેની નવી કોલેજમાં વિદ્યાર્થીઓને આકર્ષ્યા છે અને હવે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૪૧૬૯/૨૦૦૭ માં તારીખ ૨૬.૦૯.૨૦૦૭ ના ચુકાદામાં આ અદાલત દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા નિર્દેશો જેવા જ સમાન નિર્દેશો જારી કરવાનું ટાળવા માટે વિદ્યાર્થીઓનો આશરો લેવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યું છે, કે જેમાં અરજદાર અને સામાવાળા નં. ૪ બંને પક્ષકાર હતા.

૬૯. સદર હુકમ વિરુદ્ધ સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૯૨૫/૨૦૦૭ માં, ડિવિઝન બેંચે આ અદાલતના હુકમમાં એ હદ સુધી ફેરફાર કર્યો હતો કે યુનિવર્સિટીને નિયમો હેઠળ જરૂરી મુજબ જોડાણ માટેની કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કરવાનો અને તારીખ ૨૦.૦૨.૨૦૦૮ ના રોજ અથવા તે પહેલાં ભલામણ માટે અંતિમ નિર્ણય લેવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. પાલન કરવામાં નિષ્ફળ રહેવાના સંજોગોમાં, અપીલકર્તા સામાવાળા નં. ૪ યોગ્ય હુકમો માટે અદાલતનો સંપર્ક કરવા સ્વતંત્ર રહેશે. ડિવિઝન બેંચ દ્વારા એ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે યુનિવર્સિટીએ એ હકીકતની પ્રસિદ્ધિ કરવાની હતી કે વિદ્યાર્થીઓને માત્ર સંબંધિત શૈક્ષણિક વર્ષ માટે જ પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને તે પણ યુનિવર્સિટી દ્વારા નવી આર્ટ્સ કોલેજના જોડાણને આધીન રહીને. ત્યારબાદ કોઈપણ વિદ્યાર્થી આ કોલેજ દ્વારા

આપવામાં આવેલા પ્રવેશના આધારે કોઈ સામ્યિક અધિકાર (ઇક્વિટી) નો દાવો કરશે નહીં.

૭૦ . સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા અનેક ચુકાદાઓમાં વારંવાર જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ, જેમાંથી એક ઉપર પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે, જોડાણ મેળવતી વખતે સંબંધિત સત્તાવાળાઓ અથવા સંસ્થાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી અનિયમિતતાઓ અને ગેરકાયદેસરતાઓને વિદ્યાર્થીઓ પ્રત્યેની સહાનુભૂતિ માફ કરી શકે નહીં.

૭૧ . હાલના કેસમાં, સદર નવી કોલેજે વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપી દીધો છે અને વર્ગો શરૂ પણ થઈ ગયા છે. સામાવાળા નં. ૪ એ જાહેર જનતા સમક્ષ જાહેરાત કરી છે કે તેની નવી કોલેજ સામાવાળા યુનિવર્સિટી સાથે સંલગ્ન છે, જે સાચી સ્થિતિ નથી. પ્રવેશ લેતાં પહેલાં વિદ્યાર્થીઓ, તેમના માતાપિતા અથવા વાલીઓ માટે શૈક્ષણિક સંસ્થાની આધારભૂતતા (વિશ્વસનીયતા) ની સંપૂર્ણ ખાતરી કરી લેવી અનિવાર્ય છે. તેમ છતાં, એ શક્ય હોઈ શકે છે કે હાલના કેસમાં સામાવાળા નં. ૪ ની જાહેરાતો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ ગેરમાર્ગે દોરાયા હોય. જો કે વિદ્યાર્થીઓનો આશરો લઈને સામાવાળા નં. ૪ પ્રત્યે કોઈ ખોટી સહાનુભૂતિ હોઈ શકે નહીં, તેમ છતાં આ અદાલત એવું ઇચ્છતી નથી કે સામાવાળા નં. ૪, યુનિવર્સિટી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉપર દર્શાવેલ હદ સુધી કરવામાં આવેલી ક્ષતિઓ માટે અગાઉથી પ્રવેશ મેળવી ચૂકેલા વિદ્યાર્થીઓએ ભોગવવું પડે.

૭૨ . ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં, અને ઉપર જણાવેલા કારણોસર, આ અદાલત નીચે મુજબના નિર્દેશો જારી કરવા ન્યાયી અને યોગ્ય ગણે છે:–

(૧) સામાવાળા યુનિવર્સિટીની એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલનો તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૩ નો વાદગ્રસ્ત ઠરાવ નં. ૩૦, કે જેના દ્વારા એન.ઓ.સી. મેળવવાની આવશ્યકતા રદ કરવામાં આવી છે, તેને આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે.

(૨) પરિણામે, સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી નવી કોલેજને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપવા માટે સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા તેના તારીખ ૧૧.૦૬.૨૦૧૩ ના પત્ર વ્યવહારથી રાજ્ય સરકારને કરવામાં આવેલી ભલામણ પણ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે.

(૩) શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪ થી આગળ નવા અભ્યાસક્રમો શરૂ કરવા સારૂ સામાવાળા નં. ૪ ટ્રસ્ટને સૈદ્ધાંતિક પૂર્વ મંજૂરી આપતો રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૧૩ નો હુકમ, ચાલુ શૈક્ષણિક વર્ષથી આગળ ચાલુ રહેશે નહીં અને તે પણ, માત્ર અગાઉથી પ્રવેશ મેળવી ચૂકેલા વિદ્યાર્થીઓના સંબંધમાં જ રહેશે અને કોઈ નવા પ્રવેશ આપવામાં આવશે નહીં.

(૪) સામાવાળા નં. ૪ પોતાની નવી કોલેજના જોડાણ માટે યુનિવર્સિટી સમક્ષ નવી અરજી કરશે. સદર અરજી પર યુનિવર્સિટી

દ્વારા સદર અધિનિયમ, સ્ટેચ્યુટ્સ અને ઓર્ડિનન્સમાં નિર્ધારિત કાર્યપદ્ધતિ અનુસાર પ્રક્રિયા કરવામાં આવશે. યુનિવર્સિટી આ સંબંધમાં સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને રાજ્ય સરકારના તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના સરકારી ઠરાવનું ચુસ્તપણે પાલન કરશે. અરજી પર પ્રક્રિયા કર્યા પછી, તે સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓને અનુરૂપ રાજ્ય સરકારને મોકલવામાં આવશે.

(૫) ત્યારબાદ રાજ્ય સરકાર સામાવાળા નં. ૩ યુનિવર્સિટી દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણ પર, કાયદા અનુસાર યોગ્ય નિર્ણય લેશે. નિર્ણય લેવાયા પછી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા તે શક્ય તેટલી વહેલી તકે સામાવાળા નં. ૪ અને યુનિવર્સિટીને જણાવવામાં આવશે.

(૬) સમગ્ર કવાયત સામાવાળા નં. ૪, યુનિવર્સિટી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા આગામી શૈક્ષણિક વર્ષ શરૂ થવાના ત્રણ મહિના પહેલાં, ચૂક્યા વિના પૂર્ણ કરવામાં આવે.

(૭) હવે પછી, જ્યાં સુધી ઉપરોક્ત પ્રક્રિયા પૂર્ણ ન થાય અને સદર અધિનિયમ હેઠળ ઔપચારિક જોડાણ આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી સામાવાળા નં. ૪ કોઈ નવા વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપશે નહીં.

(૮) સામાવાળા નં. ૪ જાહેર જનતા સમક્ષ, તેમજ સદર નવી કોલેજમાં અગાઉથી પ્રવેશ મેળવી ચૂકેલા વિદ્યાર્થીઓને વ્યાપક

પ્રસિદ્ધિ આપશે અને જાહેરાત કરશે કે તેને આજદિન સુધી કોઈ જોડાણ આપવામાં આવ્યું નથી. સામાવાળા યુનિવર્સિટી પણ વ્યાપકપણે પ્રસિદ્ધિ કરશે કે વિદ્યાર્થીઓને ઉપરોક્ત નિર્દેશોને આધીન રહીને, માત્ર ચાલુ શૈક્ષણિક વર્ષ માટે જ પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો છે.

(૯) સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સદર નવી કોલેજમાં અભ્યાસ કરતો કોઈપણ વિદ્યાર્થી, હવે પછી, તેના દ્વારા આપવામાં આવેલા પ્રવેશના આધારે કોઈપણ રીતે કોઈ સામ્યિક અધિકાર (ઈક્વિટી) નો દાવો કરશે નહીં.

(૧૦) સામાવાળા યુનિવર્સિટી દરેક તબક્કે સદર અધિનિયમના આદેશનું પાલન કરશે.

(૧૧) સામાવાળા નં. ૪ અરજદારને, આજથી પંદર દિવસની મુદતની અંદર રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- નો ખર્ચ ચૂકવશે.

(૧૨) તે જ રીતે, સામાવાળા યુનિવર્સિટી પણ અરજદારને, આજથી પંદર દિવસની મુદતની અંદર રૂ. ૫૦,૦૦૦/- નો ખર્ચ ચૂકવશે.

૭૩ . ઉપરોક્ત શરતો મુજબ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. તે મુજબ રૂલ સંપૂર્ણ કરવામાં આવે છે.

(શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી, ન્યાયમૂર્તિ)

સામાવાળા નં. ૪ તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઓમકાર દવેએ આ ચુકાદા પર પંદર દિવસ માટે સ્ટે આપવાની વિનંતી કરી છે.

ચુકાદામાં સમાવિષ્ટ વિગતવાર ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં અને તેમાં દર્શાવેલા કારણોસર, સદર વિનંતી નકારવામાં આવે છે.

(શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========